

Dživo Bunić Vučić

Plandovan'ja

SADRŽAJ

LJUBAVNE PJESME	6
1. PJESNIK PJESNIMA	7
2. [Skladno ti te narav mila]	8
3. [Nemoj se čuditi, izbrani cvijete moj]	9
4. [Ili mi, gospoje, me srce povrati]	10
5. [O snježane...]	11
6. [Ah, Rakle, ne bježi...]	12
7. [Nemoj, lijepa Rakle moja]	13
8. [Ako hoć, gospoje, da budem živiti]	14
9. [Već ostajte sve gospoje]	15
10. [Glad mene mori sad, a ljubav zlo davi]	16
11. [Ubiraj, diklice, doćim je proljetje]	17
12. [Ćim ljepir doleti na plamen od svijeeće]	18
13. [Ah, kada će brijeme priti]	19
14. LJUVENO UŽIVAN'JE	20
15. [U svakoj prilici slikuješ, gospoje]	21
16. [Što si, lijepa Rakle moja]	22
17. [Je li tko, gospoje, od leda na svijeti]	23
18. [U koj strani od nebesi]	24
19. [Prsi ima od leda vil moja gizdava]	25
20. [Kada, cvijete moj ljuveni]	26
21. [Blažen dan, hip i čas u ki me postavi]	27
22. [Moj oganj ljuveni, kijem srce mē gori]	28
23. [Slatko dobro]	29
24. [Rakle lijepa i ljuvena]	30
25. [Rakle, eto sada ti zakle se da meni]	31
26. [Usred poludna]	32
27. [O vesela mâ diklice]	33
28. [Bio je vidjeti kada se raskrili]	34
29. [Ćim gledam ja ružicu]	35
30. [O gospoje svijeh gospoja]	36
31. [Ljepahna ti ve mi si]	37
32. [Ah, pridrago dobro moje]	38
33. [O snježane ruke bile]	39
34. KNJIGA	40
35. [Uzazno si, slatki braće]	43

36. [Pokli, dušo mâ ljubljena] _____	45
37. [Neka družu hvale i slave] _____	46
38. [Nemoj, nemoj, mâ Ljubice] _____	47
39. [Eto već, diklice, dzora je pribila] _____	48
40. [Ostaj s Bogom, dušo moja] _____	49
41. [Mlađahna Rakle mâ, ka ne zna ljubavi] _____	50
42. [Sveđ lakoma vila ova] _____	51
43. [Mlađahna vil moja sveđ mene prikara] _____	53
44. [Kad Ljubmir uteče od Rakle nemile] _____	54
45. [Pokli me ostavi, mlače nemili] _____	55
46. [Ah, da 'e meni na svijet dano] _____	56
47. [O dzore svijetle i mile] _____	57
48. [Komu hoćeš, mâ ljubice] _____	58
49. [Bijeloga čemina za drag dar ljuveni] _____	59
50. [Gledaj, Rakle, dobro moje] _____	60
51. [Gdje kraljestvo tve postavi] _____	61
52. [I mogla si, moja mila] _____	62
53. [Ah, ne rekoh ja istinu] _____	63
54. [Lijepe vile i gizdave] _____	64
55. [Razbludna mâ vila celiva i mili] _____	65
56. [Mâ mila Nevenka ustima od meda] _____	66
57. [Miljenko, iz krila moje vil sad bježi] _____	67
58. [Tvrđa je vil moja tvrdoga mramora] _____	68
59. [Slatka dušo mom životu] _____	69
60. [Ljubljena gospoje, dosle sam cvilio] _____	70
61. [Izidi veće van, o dzoro pribila] _____	71
62. [Zima 'e sve sledila, svakomu zima je] _____	72
63. [Poraza od moga kriviću mû vilu] _____	73
64. [Za vernu mû službu plate mi kad ne bi] _____	74
65. [Viđ'te dara moje sreće] _____	75
66. [Nepravo svjedoči ko veli da strile] _____	76
67. [Snijegu je s planine na gori visokoj] _____	77
68. [Srdače zlo boli razbludnu moju vil] _____	78
69. [S bolesti vil moja kôm bolim sad gine] _____	79
70. [O ovčice, krotko stado] _____	80
71. POČAŠNICA _____	81
72. [Kamenito je srce u tebi] _____	82
73. [Omekšajte, suze moje] _____	83
74. [O prilijepe i primile] _____	84

75. [Prilijepa Elena, ka bi cvijet ljeposti] _____	85
RAZGOVORI PASTIRSKI _____	86
[76] I LJUBDRAG I RADMIO _____	87
[77] II LJUBDRAG I LJUBMIR _____	90
[78] III MEDAN I RADAT _____	92
[79] IV ZAGORKO I DIVJAK _____	95
[80] V GORŠTAK _____	98
[81] GOSPODIN DŽIVO SARA BUNIĆA PJESNIKU _____	101
NADGROBNICE _____	102
[82] I U SMRT KAPETANA MATIJE MARTINI _____	103
[83] II U SMRT GOSPOĐE SLAVE RUSKI _____	104
[84] III U SMRT GOSPOĐE PAULE DUNKA FAČENDE _____	106
[85] IV ISTOJ _____	107
[86] V ISTOJ _____	108
[87] VI ISTOJ U SMRT _____	109
[88] VII U PRINESEN'JE TIJELA GOSPOĐE MARIJE FRANA LUKAREVIĆA _____	110
[89] VIII NADGROBJE GOSPODINU STIJEPU GIORGI _____	111
PJESNI DUHOVNE _____	112
[90] RAZMIŠLJAN'JE VRHU SMRTI _____	113
[91] VRHU SMRTI _____	114
[92] VRHU SVETOGA KRIŽA _____	115
[93] VRHU GRIJEHA _____	116
[94] VRHU LAKOMOSTI _____	117
[95] [Kuda srneš, dušo moja?] _____	118
[96] NA MRTVI DAN _____	119
[97] ŽIVOT SLIKOVAN PLAVI U VALIMA MORSKIJEM _____	120
[98] BOG JE PRAVA ISTINA _____	121
[99] OD PRAVOGA STRAVLJENE DUŠE PUTA _____	122
[100] BOJ ŽIVOTA LJUDSKOGA _____	123
[101] SVEMOGUJSTVO BOŽJE _____	124
[102] ZAZVAN'JE GREŠNIKA _____	126

[103] POMRČAN'JE DANA I PAK RASVANUĆE NA 17 DEČEMBRA 1631. __	127
[104] MILOSRDJE BOŽJE _____	128
[105] [Jasnijeh zvijezda od nebesa] _____	129
[106] VRH SVETE PELENICE _____	130
[107] MIHAJLU ARKANĐELU _____	131
[108] DOMINE, NE IN FURORE TUO ARGUAS ME _____	132
[109] DE PROFUNDIS CLAMAVI AD TE, DOMINE _____	133
[110] MISERERE MEI, DEUS _____	134
[111] [Trojstvo, Djeva i dva Ivana] _____	136
RJEČNIK _____	137
ABECEDNI POPIS PJESAMA _____	142

LJUBAVNE PJESME

[1] PJESNIK PJESNIMA

Isprazne mē pjesni, kad vas tko upita
tko s vami tač bjesni i toli mahnita,
rec'te mu: jedan lud u mlada svâ doba
ne znajuć što je trud, ne misleć do groba;
ispraznos dâ mu moć da bude kazati
ljuvenu svû nemoć, ku bi imo tajati.
San, grlo, pitje, las pjesni mu gojiše,
oni im daše vlas i krila staviše.
Eto se kaje sad, nu time ne vrati
toj brijeme on nikad ke ludo potrati;
er tašte za pjesni ne ima platu inu
neg samo boljezni za svoju krivinu.
I pozna najposlije da ljepos taj mila
u sebi drugo nije neg zemlja i gnjila.

[2]

Skladno ti te narav mila,
o ljubljena mâ diklice,
svijem priličnu satvorila
cvijetku lijepom od ružice!

Kraljica je ona od cvijetja,
ti si kruna svijeh gospoja;
na je ures od proljetja,
proljetje je mlados tvoja.

Pod veselijem rumenilom
ona ljute drače krije,
pod prilikom ti primilom
srce od lava, ćud od zmije.

Nju vjetrici tisi i blazi
i podzorne rose goje,
tebe moji vrući uzdasi,
jaoh, i grozne suze moje.

Danu dzora nju otvori,
a večer je pak povene,
tva je ljepos lijepa o dzori
a k večeru ljepša zene.

[3]

Nemoj se čuditi, izbrani cvijete moj,
jer želim viditi veseli pogled tvoj;
er sunce s istoči ne svijeti vik meni,
neg dražijeh od oči pogledi ljuveni.
Zamani proljetje donosi za mene
pridrago toj cvijetje, ružice rumene,
er me su ružice mlađahna zanile
ke zdrži tve lice i usti primile.
Tijem, dušo ljubljena, svrni mi pogled tvoj
ki je dzora rumena i bijeli danak moj.

[4]

Ili mi, gospoje, me srce povrati,
ili mi toj tvoje za uzdar htjej dati;
er mlados mâ vene neredno i prijeko
čim oba od mene stoje mi daleko.

Nu ako ku imaš, jaoh, iskru milosti
ter boles ku primaš s mê tužne mladosti,
nemo' ih, gospoje, razdijelit neredno,
neg moje i tvoje daruj mi ujedno.

[5]

O snježane
prsi izbrane
obljubljene më gospoje,
prsi mile,
prsi bile,
ljubko dobro svako moje.

Vi ste meni
drag medeni
pokoj i sva slatka rados,
od vašega
bijela snijega
smamljena je moja mlados.

Vi ste pravi
stan ljubavi
u kom carstvo svoje drži,
gdje s dragoće
od bjeloće
strijelja srca, duše prži.

Vi ste rijeka
bijela od mlijeka,
po koj žudim sveđ broditi,
i vesela
gdje bi uzela
mâ se duša utopiti.

Vi zadržite,
vilovite,
one od snijega lijepe gore,
ke su od stijene
prem ledene,
a sva srca željno gore.

U primilu
vašem krilu
snježani se put nahodi
u ljuveni
raj žuđeni
smionu miso ki dovodi.

O veseli
lijeri bijeli,
moje lijepe mile prsi,
perivoji
drazi moji
u kojeh mlados mâ se smrsi.

Oči, hvala
vaša 'e mala
prema prsim razbludnim;
svakolika
slava i dika
prsim se dati ima.

Vi ste, oči,
od istoči
dvije zvijezde samo u sebi,
a u prsijeh
tjeh ljuvenijeh
sva ljepota jes od nebi.

O rumene,
o ljubljene
usti, i vi se ne dičite!
One mile
vas dobile
jesu prsi plemenite.

Ruže, cvijetja
od proljetja
samo imate sred dragoće;
prsi tvoje,
dušo, goje
s dzornijem cvijetjem rano voće.

Nu, Ljubice,
mâ diklice,
čijem ja hvalim, ti si skrila -
prsi mile
i pribile...
Što mi si se zasramila?

[6]

Ah, Rakle, ne bježi, ah, Rakle, čekaj me,
mê cvile utješi, ili umrijet gledaj me;
nijasam lav, bijesna zvir, ognjeni nijasam zmaj,
neg vjeran tvoj Ljubmir, vaj meni, uvik vaj!

[7]

Nemoj, lijepa Rakle moja,
u mlados se toli uzdati,
brijeme hara prem svakoja,
svaku ljepos brijeme krati.

Nemoj cijenit da uvice
mlađahna ćeš toli biti
i da rajske tvoje dike
neć s godištim izgubiti.

Nu pogledaj lijepu rusu
kako drago dzorom zene,
nu je gledaj na istom busu
gdi k večeru sva povene.

Svijetla dzora i danica
tvoga dana sved bit neće,
i dva sunca draga lica
u zapadu smrknut se će.

Doće, doće, vjeruj, zima
tvom veselom primaljetju,
promijeniti ka vlas ima
da je u ledu što bi u cvijetju.

Staros teška skoro doće,
kôj se oprijet moći nije,
kada brati nije voće
od mladosti najmilije.

Zato, draga mâ gospoje,
mlađahni smo dočim oba,
na radosti, na pokoje
u vesela naša doba!

[8]

Ako hoć, gospoje, da budem živiti,
ljeposti tej tvoje nemoj mi braniti;
ere mrem nemilo kad svrneš od mene
tve lice pribilo i usti ljuvene.
A živem slatke dni u slatkom životu
kad svrneš ti k meni tvu rajsku ljepotu.
Tim ak' hoć da živem, svrni mi pogled tvoj,
ako li hoć da mrem, od mene dalek stoj!

[9]

Već ostajte sve gospoje,
eto 'e Rakle mene mila
kroz ljeposti rajске svoje
sebi samoj zamamila.

A ti, cvijete moj ljuveni,
Rakle, slatka mâ gospoje,
zanesenu bićeš meni
mila rados sve dni moje.

Zamani me veće zove,
mâ Ljubice, ljepos tvoja
na razblude, na celove,
druga 'e, druga mâ gospoja.

S tebe same u nescjenu
sve sam druge postavio
i mâ mlados zatravljenu
samoj ti sam zavjerio.

Drugoga išti ti pastira,
drugi oganj mene prli,
i drugoga sebi izbira',
pokli druga mene grli.

Ti si, braće, meni sama
sred srdačca stravljenoga
od svijetloga zlatna prama
do stupaja pribijeloga.

I ti ka si rajska dika
dosle bila, Dzorko moja,
drugoga išti ljubovnika,
er je druga mâ gospoja.

I tebi će robovati
sužna duša mâ uvike,
dočim bude sunce sjati
i dokoli teku rike.

Neka drugi sad uživa
što ja željeh sva mâ lita,
drugi s tobom da pribiva,
druga 'e ljubav mâ čestita.

Mâ pjesance, bježi ine,
samoj Rakli daj se u krilo
da ti srdne ne učine
bezakon'je ke nemilo.

O Jasenko mâ ljubljena,
drugom ljepos tvoju hrani,
druga 'e meni obljubljena,
druga, druga mene izrani.

Tuj ćeš naći mile obrane
kad te sakrit ona bude
među prsi svê snježane,
gdje su moje sve razblude.

Zlačeni su tvoji prami
vez srdačcu bili momu,
nu me druga sada smami,
tijem se daruj ti drugomu.

[10]

Glad mene mori sad, a ljubav zlo davi,
nu mogu trpjet glad, ne mogu ljubavi.

[11]

Ubiraj, diklice, dočim je proljetje
tej lijepe ružice i rano toj cvijetje,
i drži spomene u bran'ju od cvita
da kako cvijet vene, svenuće tva lita.

[12]

Čim ljepir doleti na plamen od svijeće,
biješe mu vidjeti dvije zrake poveće.
Toj bijehu dvije oči, dvije dzore ljuvene,
dva sunca s istoči mê duše ljubljene.
Tim svijeću ostavi, ončas mu omili
mê slatke ljubavi drag pogled i mili;
koji čim obhodi i večkrat obleti,
tužnu se dogodi ubjenu umrijeti.
Kô li si gineći priličan, vaj, meni
i mojoj nesreći, ljepiru ljuveni!
I meni i tebi drag pozor omili,
ubjen bih, ubjen ti, objeh nas ucvili.
Srećniji si ti vele ere mreš uz milu
od ruke pribijele, dragomu u krilu.

[13]

Ah, kada će brijeme priti
kad, gospoje moja draga,
milostiva, mila i blaga
budeš mene pomiliti
da ne budem već cviliti?
Tere mi rečeš:
Hodi da stečeš,
braće ljubljani,
celov medeni,
ki u razbludi
ti vazda žudi.
Hod', životu dragi i mili,
hod' k žuđenoj tvojoj vili.

Ah, kada će dzora bila
toli srećni dan doniti
u ki ću se pobluditi
usred draga tvoga krila,
o gospoje moja mila?
Ter ljepos tvoja
usred pokoja
razbludno izusti
kroz medne usti
govor medeni
mlađahnu meni:
Uzmi, milo dobro moje,
što ti je drago, sve je tvoje.

Ili hoćeš usti mile
sad željahan izljubiti,
il ti je milo izgrliti
grlo i prsi mē pribile
ke srdačce željno dile?
Ili t' omili
moj pozor mili
vedre danice
ili mē lice?
Ili t' obdraža
ka stvar podraža?
Sve je tvoje, sve uživa',
grli, ljubi i celiva'!

Tad čestit bih sve dni moje
i mû mladost zatravljenu
provodio priblaženu
uz ljepotu tvoju stoje,
uživajuć dobro moje.
Ter bih, ljubeći,
mogo ovo reći:
Ove medene
usti ljubljene
mene saviše
smrtno raniše.
Nu blažene rane uvike
pokli imaju take dike!

Ovi pogled drag i mili
mene sveza i zamami;
ovi svijetli zlatni prami
mû su dušu zamrsili;
ovo lice mene ucivilo.
Nu tko me sveza,
ti i odveza;
tko mi da rane,
ti i obrane;
tko me ucivilo,
ti i pomili.
Lice, prami, oči iste,
ke liječite i raniste.

Čin', pokoju moj jedini,
i prislatka mâ gospođe,
da to srećno brijeme dođe
nas mlađahnijeh da sjedini!
Ah, žuđeni danu, sini!
Smili se, smili,
životu mili!
Ne čini veće
da ima smeće
i jad čemerni
tvoj sluga verni,
neg sadruži dovik vika
s tobom verna ljubovnika!

[14] LJUVENO UŽIVAN'JE

Ljubav draga mene stavi
među rajске dvije vile
od kojijeh se u naravi
nijesu ljepše vik vidile.

Jedna i druga mene smami,
jedna i druga meni omili;
jedna zlatnijem svojijem prami,
druga kroz svoj pogled mili.

A objema zapiso sam
mâ mlađahna davno ljeta,
jednu i drugu uzeo sam
za mê dobro segaj svijeta.

Kojj ćeš se dat sred krila,
mê srdačce zatravljeno,
ako ne mož u dva dila
bit objema razdijeljeno?

Tebi, slatki moj pokoju,
darivam se, tebe hoću...
Jaoh, što velim? Mû gospoju,
tebe lijepu pustit moću?

Ah, prije se oči moje
vječnijem mrakom zatvorile
negli drugu, mâ gospoje,
izvan tebe obljubile!

Ti si slatka mâ razbluda,
u tebi su sve radosti,
u tebi je sva ponuda
zanesene mê mladosti.

Jaoh, što velim? Uteć li ću
ja od tebe, dušo mila?

Ne, ne viku, jaoh, k tebi ću,
sred tvojega draga krila.

Srećne ti bih i blažene
provodio dni čestite
da obje duše vi ljubljene
mene mlada zagrlite!

O pridraga, mila noći,
bjelja od vedra jasna dana,
kad ćeš k meni prije doći,
noći svijetla i sunčana!

Tada bismo zagrljeni
sve požude ispunili
i drag celov i medeni
celovima uzbudili.

Ter bi mogle uzaznati
vaše dike izabrane
što je milo celivati
usti odprije celivane.

Mnokrat celov drag, ljuveni
od jedne bih ugrabio,
opet oni ugrabljeni
mnokrat drugoj udijelio.

Mnokrat jedna draga i mila
mê bi usti celivala
čim bi druga usred krila
razbludno me svoga imala.

Mâ pjesance, već se ustavi
i k objema sad pohrli;
obje milo ter pozdravi,
obje slatko ter zagrli.

[15]

U svakoj prilici slikuješ, gospoje,
zloj zmiji ljutici pustoši ku goje:
ona se sveđ krije i bježi najplaše,
a bježat tebi je od mene najdraže;
najhuđi ki ima jed, sred nje je celova,
ti moga srca zled celovom otrova;
neće ona čuti glas žamora od pjesni,
ti neć čut moj poraz ni moje boljezni.
Lijeka nije nje rani neg ista nje glava,
ni meni lijeka ni neg ti, vil gizdava.

[16]

Što si, lijepa Rakle moja,
tvoj smijeh slatki pripravila,
ter je ljepos rajska tvoja
svijetlo čelo razvedrila?

Ali, lijepa mâ gospoje,
u posmijehu hoćeš riti
da kameno srce tvoje
hoće mene pomiliti?

Ali mlados tva mi veli
veseloga sred pogleda
da se diči i veseli
mrtva mene, jaoh, gdi gleda?

[17]

Je li tko, gospoje, od leda na svijeti
ko dike tej tvoje ne želi vidjeti?
I je li od stijene srce mu stvoreno
ko videć ne vene tve lice ljuveno?
Nu je li veneći ko željno ne gine
verno tve dvoreći razblude jedine?

[18]

U koj strani od nebesi
iznašla si, o naravi,
dvije zvijezde od ljubavi
moju vilu kijem uresi?

Tim ko hoće ljubav znati
ke je moći i kreposti,
dođi rajske tej ljeposti
mê gospoje razgledati.

Vidje li se ijedna vila
imat prame tač zlačene
kako ova ka je mene
svijetlijem pramim zamamila?

U pogledu razvedrenu,
među dzore dvije rumene,
i u smijehu primedenu
drži Rakle sužnjem mene.

Vidje li itko vik ružicu
u kom polju ali u gori
rumenit se tako o dzori,
kô se vidi u nje licu?

Zlatnijem pramom mene sveza,
a bijelijem me rukam stegnu,
od slatkoga tako veza
nikad sužan da ne ubjegnu.

Tijem nepravo svak svjedoči
svoje ljepos ke gospoje
ko nije vidio ove moje
lijepo vile svijetle oči.

Nu mi robstvo toj omili,
sloboda mi draga nije,
Rakli, lijepoj mojoj vili,
robovati milo mi je.

Ne zna kako ljubav strili,
ne zna kô se željno vene
ko razblude nje ljuvene
nije začuo i smijeh mili.

[19]

Prsi ima od leda vil moja gizdava,
a sred nje pogleda živa je žerava.
Ljubavi, vas tvoj plam i strijele tve vrzi
kad goriš pogled sam, a lediš nje prsi.
Pače svjet uzmi moj: il sledi nje pogled
il užež' prsi njoj, da su oganj, a ne led!

[20]

Kada, cvijete moj ljuveni,
ukažeš mi lice bilo,
primaljetje tada 'e meni
priveselo i primilo.

A kada li s mene odvратиš
zrak vedroga od pogleda,
ljetu u zimu oštru obratiš
punu snijega, mraza i leda.

Tim kad bi mi ne branila
sve dni gledat lica cvijetje,
vik ne bi mi zima bila,
neg sveđ drago primaljetje.

[21]

Blažen dan, hip i čas u ki me postavi
pod tvoju slavnu vlas, moguća Ljubavi!
Blažene tve strile, luk, trkač blažen tvoj,
blažene tve sile, cvil i plač blažen moj;
blaženi uzdasi kijem srce tuži me,
blaženi i drazi vezi kijem sveza me!
Blažena nad sve ino, mē dobro svakoje,
me blago jedino, slatka mâ gospoje!
U tebi môj rani našo se oni lik
u nijednoj ki strani ne bi se našo vik,
u tebi duša mâ slatku onu bogatu
za trude svē prima veselu svim platu.
Tim, silna Ljubavi, sve strijele ognjene
najbrže upravi mlađahna put mene.
Rani me i rani i strijela ne štedi
pokli ti môj rani slatki lijek odredi.
Er drugo ne želi srdačce stravljeno
negli lijek veseli i da je ranjeno.

[22]

Moj oganj ljuveni, kijem srce mē gori,
ali je pakljeni, ali je odzgori.
Od pakla ako je, koje su toj sile
sred njega da stoje ljeposti me vile?
To li je od raja i sišo s nebesa,
kô cvilim u njem ja, koja su udesa?
Vaj tužnu, vaj meni, evo isti oganj moj
meni je pakljeni, nebeski je vil mojoj.

[23]

Slatko dobro
koje sam obro
služit po sve danke moje,
raju mili
ki mi omili,
Rakle, slatka mâ gospoje.

Htjey mi riti,
moj čestiti
vijenče drobne od ružice:
čemu moriš
smrtno i goriš
mene, lijepa mâ Raklice?

Kô do vika
tva se dika
rasrčiti može odviše
na vjernoga
slugu tvoga,
jaoh, neredno ki uzdiše?

Ne daj, ne daj,
neg pogledaj
na mlađahna slugu mene
ter zabrani,
cvijete izbrani,
da mâ mlados ne povene.

Ne pogubi
tko te ljubi
i tvu ljepos kopneć želi,
ne umori
tko te dvori,
neg ljubavim obeseli.

Jaoh, ne vrzi
i ne smrsi
ljeposti izgled rajske tvoje,
ku mi odavna
ljubav slavna
u srdačce stavi moje.

Nemoj dila
tva nemila
i tva vrlos da uzroči
da pogine
bez krivine
tvoju ljepos ko svjedoči.

Tko će biti
na sem sviti
kad mâ mlada svenu lita,
tko će spijevat
i pripijevat
tebe, Rakle mâ čestita?

Pomili me
i primi me
k sebi, Rakle, ljepos tvoja
da ti bude
svê požude
spovijedati mlados moja.

Pastijer Ljubdrag
mio i drag
lijepu Raklu čim željaše,
u ove pjesni
svê ljuvezni
pod sviroku pripijevaše.

[24]

Rakle lijepa i ljuvena,
svoga draga tjerajući,
kliče ovako zatravljen
tužno iz glasa vapijući:

"Nijesam zmija ja ljutica,
počeka me, drag pastiru,
mlađahna sam pastirica
željno za te ka umiru.

Ako ć, dobro mē primilo,
biljeg znati moje vire,
nu pogledaj mē bljedilo,
slatki i dragi moj Ljubmire.

Nu pogledaj pomno dosti
mene mladu, ucviljenu,
slatkijem plamom tve ljeposti
kako slamu izgorjenu.

Ustavi se, jaoh, ustavi,
daj ne bježi plaho toli,
pobjeguća mâ ljubavi,
ljubovniče moj oholi!

Da daj primi, brače, od mene
za ku platu truda tvoga
vjenčac ruže prirumene
i čemina snježanoga.

Primi, primi zasve da je
cvijetje uvehlo, dušo mila,
pokli i ona uvehla je
koja ga je tebi svila.

A ne ištem za mē cvitje
cvijet ki ussti tvoje goje,
toj čestito srećno bitje,
jaoh, od mene daleko je.

Nu ga drži u pohranu
kada budem ja ginuti,
mene mladu ukopanu
neka budeš njim posuti.

Tucite se na sve strane,
mē ovčice, na svu volju,
bez stražice vaše uzdane
da vas vrli vuci kolju."

Tad se pastijer mio ustavi
željnoj vili ter pohrli
i razbludno u ljubavi
nju celova i zagrli.

Livada je procaptjela
bijeje ruse i rumene,
koja ih je tad vidjela
u svem slatko zagrljene.

[25]

Rakle, eto sada ti zakle se da meni
jedan ćeš sam dati tvoj celov medeni;
nu kô mi darova rumene tve usti,
sto i sto celova još meni dopusti.
Ah, gdje su riječi tve, Raklice mâ mila,
da li si tve kletve s celovim zabila?

[26]

Usred poludna
Rakle razbludna
k bistrom kladencu
zvaše u sjencu
draga Ljubmira
za kijem umira,
ter mu veljaše,

ter mu veljaše:
"Dobro najdraže,
pastiru ljubljeni,
potež' se k meni!
Hod' na pokoje,
sve dobro moje,
hod' na razblude!

Hod' na razblude
pokojiti trude
uz dragu i milu
željnom u krilu!
Dočim zrak mine
danje pučine¹,
meni se udili!

Meni se udili,
pastiru mali,
mlađahan pohrli
ter me zagrli!
Čin' da se smire
slatki Ljubmire,
sve želje moje!"

---

¹ *danja pučina* - sredina dana

[27]

"O vesela mâ diklice,
s ke se život moj zamrsi,
ljuveno ti tvoje lice,
snježane su tvoje prsi.

Ah, tako ti pram zlačeni
uvijek svijetao tako bio
i tako ti cvijet rumeni
usred ussti svedĉ captio!

Nemo' meni zabraniti
po sve danke ljepos tvoja
što ikada požuditi
bude željna duša moja.

Pače vazda pokloni mi
sve ljuveno sladko blago,
neka mlados moja primi
sve što je milo, sve što je drago.

Veseo pogled, svijetle oči
kaži u doba meni svaka
da mê sunce od istoči
ja uživam bez oblaka.

Da se budem ogledati
ja u momu u sunačcu,
i da vidiš sebe sjati
kroz mê oči u srdačcu."

Ljubmir, pastir drag i mili,
ovu pjesan začinjaše
sramežljivoj svojoj vili
u skutu ga ka držaše.

[28]

Bio je vidjeti kada se raskrili
i hoće letjeti lijepi kuf pribili;
bio se može rijet nad stvari sve ine
ke zdrži ovi svijet čisti snijeg s planine;
bijelo je i cvijetje od lijera gledati
kada ga proljetje veselo razvrati;
i mlijeko jes bilo koje je prižela
iz stada prem milo pastijerka vesela;
bijela je i dzora kad zrakom navijesti
da nam će doskora veseo dan dovesti.
Nadhodi daleko bjeloća mē vile
kufa, snijeg, lijer, mlijeko, zrak dzore primile!

[29]

Čim gledam ja ružicu
koja ti zene u licu
i onu, Rakle mila,
kojom si se uresila,
ne umijem razabrati
ali si ti ruža, ali je ruža - ti.

[30]

O gospoje svijeh gospoja,
nemoj branit željnu meni
slatki celov tvoj medeni,
u kom rados sva je moja.

Er za drugo na svijet dane
nijesu medne usti tvoje
nego da su, mâ gospoje,
u razbludi celivane.

Za ino ih ljubav ne uresi
toli milijem napravami
tere koralj s ružicama
ljubko i milo u nje smijesi.

Toj cvijetje tač izbrano,
usred usti ke ti zene,
nije pravo da povene,
nego da je ubirano.

Zato, dobro mê primilo,
meni vjernu ljubovniku
ne zabrani celov viku,
ki je ljuveno blago milo.

[31]

Ljepahna ti ve mi si,
diklice moja mila,
srdačce moje ti si
ljepostim tvom zanila;
a ne znaš da je tvoje
ranjeno srce moje.

Ures ga tvoj izrani
i riječca razbluđena,
i pogled drag sunčani,
i ustca primedena,
ka u ljuvenom vaju
ružicu dobivaju.

Nu da su vik blažene
priljute rane moje
ako će izliječene
s tebe bit, mâ gospoje,
ako ures tvoj pomili
vernoga da ne cvili.

Ah, čini da uživa
vesele oči i mile,
ah, čini da celiva
usti ke srca dile,
da grli vrat pribili
ki mu mladu omili.

Neka se, jaoh, pobludi
mlačahan u tvom krilu
ter bude u razbludi
ružicu ubrat bilu
i cvijetje drago i milo
koje ga jes zanilo.

[32]

Ah, pridrago dobro moje,
tužbe ustavi, već ne cvili,
ter razvedri pogled mili,
moj pokoju, mâ gospoje.

Er ako si duša moja,
u koj život moj pribiva,
čim tva ljepos suze liva,
ginem, vajmeh, s nepokoja.

Ter kladenca dva primila
od bisera drobahnoga
ki izviru posred tvoga
rumenoga lica i bila,

put su, brače, rastvoreni
proz ki duša mâ se odili;
tijem se ustavi, već ne cvili,
o životu moj ljuveni!

[33]

O snježane ruke bile,
slatke uze mē ljubljene,
drago ti ste obgrlile
i razbludno željna mene!

Tko da ikad odreče se
od sužanstva mila ovako!
Tko da odriješit želi veze
kijem ga ljubav stegnu jako!

Neka družni dni provode
u slobodi na sem sviti,
mene želja nije slobode
dokli mogu vezan biti.

Zato, ruke prem čestite,
u ljuvenom u pokoju
sved̑ grlite i vežite
zarobljenu mlados moju!

[34] KNJIGA

Znam, dobro jedino, da želiš, cvijete moj,
uzaznat istino što čini verni tvoj.
Neredno sved čvili tvoj sluga, gospoje,
odkad se odili ljeposti od tvoje.
Sred ognja u ledu život svoj boravi,
nije mu slas u medu, ni lijeka u travi.
Opusti njega san, a smrtno zaspo je,
nije mu bio dan, sunce mu mrklo je;
rados mu dotrudi, a žalos obljudi,
i tebe čim žudi, sam sebe izgubi;
k tebi sved želi doć, tebe sved vapije
ili je mrkla noć, bijeli dan ili je.
Čim glasim poraz ljut ja glasom tužnime,
evo mi svaka ljut odpijeva tve ime.
Tim smamljen s imena uzištem sred hridi
jeda se ljubljena mâ duša gdje vidi.
Ter počnem vapiti: O gore kamene,
nemojte, vaj, kriti sve dobro od mene!
Ne kri'te, vaj, meni požudu svu moju,
moj život ljubljeni, slatku mû gospoju!
Nu vapeć zaludu tebe, jaoh, ku želim,
dragu mû razbludu, sam sebi uzvelim:
Eto sam sebe van u ovoj pustoši,
kô može biti stan miloj moj raskoši.
Išti nju sred cvijetja, u drobnoj travici,
u skutu proljetja, u vedroj danici.
Tim jutrom kad dzori ter jasna danica
bijeli dan otvori s vjenaćcem ružica,
zapjevam: Evo je, evo je s istoči,
evo mē gospoje, jasne su nje oči!
Poznam je zaisto, nije ono zrak sunčani,
neg zlato pričisto, mû mladost kijem zani;
ružice rumene nijesu ono, negoli
usti nje medene, kijem biser okoli;
nije ono lijer pribijeli ni rano cvjetice,
negli vrat veseli, nje prsi i lice.
Pak mi se dogodi poznati da dzora
svijem cvijetjem ke plodi sred polja i gora
ne sliči podpuno ljeposti tej tvoje,
čestita mâ kruno, jedina gospoje.
Er posmijeh ljuveni ki mi raj otvori
nije nać moć meni u cvijetju i u dzori.

I da još obađoh sve što je pod nebi,
tvu ljepos ne nađoh neg samoj u tebi.
Tim tužan ostanem bez nijedne radosti,
tužiti neg stanem: vaj mojoj mladosti!
Vaj meni u vike, vaj po sve dni moje
bez rajske mê dike, bez mile gospoje!
Tač jeljen ustavši bolestim priljutom,
kada ga razdruži ki lovac s košutom,
jestojske najslađe i vode studene,
mrzi čim ne nađe trag drage ljubljene.
Ah, da su blaženi i uvik veseli
drazi oni ljuveni kijeh ljubav ne dijeli.
Negli sveđ pribiva drag s dragom ljubavi,
ter svaki uživa i u sni i u javi.
Prozorje prem biješe jutroska prid danom,
kada se zažeše mê oči trudnijem snom;
eto u snu tad dođe mlađahnu ti meni,
ljubljenja gospoje, pokoju medeni;
vrat meni okoli, paka me celova.
Pitah te: Odkoli sad ide ljepos tva?
Razbludno ti reče: Evo tva razbluda,
odkad ti uteče, slijedi te ovuda.
Znala je, mili moj, znala je, moj brače,
da cvili život tvoj bez mene i plače.
Znam da si smagnuo mê usti medene
odkad si bjegnuo, verni moj, od mene.
Dočim ti slatko brah cvjetice sred usti,
uto se razabrah i san me opusti;
tamo amo pogledam, svud svraćam mê oči
jeda gdi ugledam mê sunce s istoči.
Pak kliknuh: Evo bi kon mene ti sade...
Tko mi te ugrabi? Ko mi te ukrade?
Tko mene u tuzi ostavi i smeći?
Tko li mi zagusi srdačca dio veći?
Dva bismo, sad sam sâm, s tobom bih, tebe nî,
ja isti ja nijesam, nije mene u meni.
Čim tako bolujem nezgode, vaj, moje,
eto ti začujem slavica gdi poje.
Rekoh mu: Nu postoj, ptičice mâ, sada,
slavicu mili moj, spjevoče livada!
Biti će lijepi dar, vesela ptičice,
budi mi poklisar do moje diklice.
Lijepi uzdar biti će da željet nije veći,
drago te primiće razbludno gladeći.
Neće te pustit, znaj, slavju, mâ ljubavi
dokle ti ogrljaj biserni ne stavi.
Reci joj: Mâ dzoro, jad pusti čemerni,
doći će uskoro Miljenko tvoj verni.

Bez tebe žalostan, cvijete moj jedini,
svaki se njemu dan godište doć čini.
To li neć poći ti, ptičice mâ mila,
daj mi htjej podati brzahna tva krila.
Ja ću ih pripeti željnoj moj mladosti
da hrlo odleti žuđenoj ljeposti.
Neka se ne žele srdačca stravljena,
neg da se vesele razbludno združena.
I da se ne gine ni kopne neredno,
neg da se sjedine dvije duše zajedno.
Pristani, liste moj, pristani kazati
moj dragoj rasap tvoj, ki tijem se ne krati.
U dugoj besjedi nije lijeka tvoj rani,
gore se neg zledi, zato već pristani!

[35] ODGOVOR

Uzazno si, slatki brače,
kako draga tvoja gine,
i kô cvili i kô plače,
i kako se tobom brine.

Tim nije čudo da tej ljuti
ke s čemerom nalip goje
milostive čine čuti
kad godi ti ime moje.

Ljubav ti je spovidila,
od ke uteć moć nije ti,
ere ima zlatna krila
kojijem brzo svud obleti.

Pokoli se ti odili,
gluši od gore, tvrđi od stijene,
ni prosuzi, ni procvili
ostaveći mladu mene.

Od nje bježat zaman ti je,
ako od mene i uteče,
er brzine na svijet nije
koju ona ne priteče.

Da se omekša, pravedno je,
stanac kami, tvrda gora,
okamenit srce tvoje
kad se može od mramora.

Nu tve pismo što mi veli
i tva knjiga što mi piše,
da tva mlados mene želi
i cječ mene da uzdiše;

Pravo 'e, pravo da očuti
boles stijena stanovita
kad se ne htje ti ganuti
na mlađahna moja lita.

i da za me kopni i vene,
da te ostavi tihi sanak,
i od kada pusti mene,
da t' se smrknu bio danak.

Nu istina i toj budi
da sad me išteš gdi me nije
i da pamet tvoja sudi
da me pusta divjač krije.

Mučno 'e, mučno vjerovati,
a prosti mi tva dobrota,
er se ne opći ostavljati
ko je komu sred života.

Čemu mene ne nahodiš
i ne vraćaš još se k meni,
gdi se od mene već zahodiš,
brače dragi i ljubljani?

Zašto bih te ostavila,
kô s' ti mene ostavio,
zašto li bih ja pustila
moje duše bolji dio?

Obrati se k meni, obrati,
tvoju vernu ne ostavi,
neg brzo se k njoj povrati,
o vesela mâ ljubavi.

Sva ti je ko snijeg probljedila
i ko cvijetak povenula,
rumenilo izgubila,
svijetli pogled pomrknula.

Sharala je svu ljepotu,
bez pristanka sveđer cvili,
o prislatki moj životu,
odkad joj se ti odili.

Sini, sini, mē sunačce,
ne stoj veće u zapadu,
obeseli mē srdačce
i pojavi mene mladu.

Uputi se, jaoh, uputi,
ne ckni veće k meni doći,
neka budeš rasvanuti
bio dan mojoj mrkloj noći.

Sne ljuveni, ki ukaza
momu dragu željnu mene,
ti mu spovijed' dio poraza
s koga mlados moja vene.

Ti mu ukaži kako čeka
njega ljubav puna vire
i da njojzi nije lijeka,
da bez njega ona umire.

Rec' mu zatim da 'e spravila
slavju koji glas donese
od bisera obla i bila
lijep ogrljaj i urese.

I da ga će izgrliti,
celivajuć svijem ustima,
i perja mu nakititi
snježanijem biserima.

Nu bi joj vele draže bilo
da on bude krila uzeti
neka drago u nje krilo
sam doprha i doleti.

Ljuvena je nje odluka,
kad ti srećni danak bude,
dat mu od bijelijeh svojijeh ruka
ljepši ogrljaj, pun razblude.

Ustavi se, pismo moje,
nemoj svega izricati;
sve mu daćeš dare tvoje
kojjjem će se on nadati.

Drugo, brače moj ljubljeni,
mlađahna ti tva ne pravi,
neg brzo se vrati k meni,
tvoje i moje rane ozdravi!

[36]

Pokli, dušo mâ ljubljena,
hoćeš slugu umorena,
veće na svijeti
neću živjeti
kad ti je milo
da umrem nemilo.

Nu prije negli pođem s svijeta
i mlađahna svršim ljeta,
rec' mi, gospoje,
sve dobro moje,
u čem ti skrivih
čim verno živih.

Ali, diko mâ jedina,
velika je mâ krivina
ere dni gubih
čim željno ljubih
mlađahnu tebe
već nego sebe.

Jaoh, nesrećna služba moja
taku platu ne dostoja;
nije pravedno,
jaoh, da neredno
s nijedne krivine
sluga pogine.

Ali er su ruže bile
mene mlada zamamile;
jer me zani
pogled sunčani,
u kom je dzora
ka dan otvora,

ne bi, ne bi mâ krivina,
o razbludo mâ jedina,
er dike mile
na ljubav sile,
ljepos ljuvena
sama 'e žuđena.

[37]

Neka družu hvale i slave
sve gospoje bijelo lice,
ja ću dake tve gizdave
spijevat, lijepa crničice.

Crnagarsta, ali mila,
vesela su tvoja lica,
ali prid njim rusa bila
gubi ljepos i ružica.

A koja stvar na sem sviti
vidjeće se ljepša moći
neg Danice dvije svijetiti
usred mraka crne noći?

O vesele moje tmine,
u kojih duša mâ uživa,
o razbludne mê mrkline,
s kojih mi bio danak siva!

Veoma ti su vaše sjeni
moj mladosti omilile,
veoma ti ste željnu meni
srce i dušu osvojile.

Vi ste ugljen obljubljeni
u kom ljubav plam razgori,
kojijem srce željnu meni
bez pristanka sveder mori.

Pače zvijezde od sjevera
ljuvenoga vi ste hoda
po kojih brodeć moja vjera
ne boji se od zahoda.

Meni blaga moja sreća,
za mê trude zaplatiti,
ovu dragu noć obeća
da se budem pokojiti.

Družu žele da im bude
prije bijela dzora doći,
drugo misli mê ne žude
negli tebe, mrkla noći.

Neka sunce utopi se
u zapadu bez istoći,
ištom da zrak vaš vidi se,
meni crne vedre oči!

Mâ pjesance, muči veće,
odveće si govorila,
bježi zrake danje svijeće,
u crnilu sved priba'!

[38]

Nemoj, nemoj, mâ Ljubice,
u bistru viru virovati,
u kom rajsko tvoje lice
općiš često ogledati!

Ere neće, vjeruj meni,
dugo vrijeme kazat tebi
medne usi, pram zlačani
i dvije dzore zgara s nebi.

Skoro, skoro promijeniće
vas tvoj ures i svu diku,
tebe istu tebi skriće
da neć poznat tvu priliku.

Bježi mlados, dni odhode
vele brže, vele plaše
negli istoga vira vode
i kâ se u njim sjena kaže.

Tijekom, tijekom lete ljeta,
sve pod suncem satira se,
i zasve dan dođe opeta,
naša doba ne vrata se.

Odori će bit i plijeni
od gusara, ki sve stira,
tvoj drag pogled, pram ljuveni,
slatke usi, lice od lira.

Tim se, mlada, ne oholi
čim pogledaš sliku svoju,
neg se smili na mê boli,
o ljubljani moj pokoju!

[39]

Eto već, diklice, dzora je pribila
s vjenačcem ružice pram zlatni razvila.
Slavic se veseli, žuberi i poje
žubereć ter veli: Probud' se, gospoje!
Ostavi tihi san, drag pogled objavi,
eto je bijeli dan, slatka mâ ljubavi!

[40]

Ostaj s Bogom, dušo moja,
ja se dijelim, mâ gospoje,
ostaj, ostaj sred pokoja,
priveselo dobro moje!

Nu kô, vajmeh, da ostavi
mê srdačce zatravljeno
tebe, slatka mâ ljubavi,
mê vesel'je obljubljeno!

S pustinjom li promijeniću
tvoje blage razgovore,
mješte tebe gledat li ću
valovito srdno more?

Da li umjesto od pozora
tvoga, diko mâ jedina,
biće meni stasna gora,
hridna divjač i planina?

Što nam, brače, toj pomaga
da je ljubav slatka i mila
u vesela ljeta i draga
nas mlađahnijeh zaljubila?

Nu pokli me veće zove
na dijeljen'je sreća prika,
primi uzdahe i celove
od neharna ljubovnika.

Ah, da mi se toj dopusti,
gdje smo ovako zagrljeni,
da kroz slatke tvoje usi
svu izvadiš dušu meni!

Tuj da svršim dni ljuvene
čim ostanem mrtvo tilo,
ter ne bude česa od mene
već što bi se odijelilo.

Ali, raju moj čestiti,
da' ja mojijem da ustima
mladu tebe mogu ispiti
medenijem celovima,

ter mâ duša zatravljena
sred raskošne i razblude
s tobom milo sjedinjena
po sve vijeke odsad bude!

Nu mrem, draga, ginem veće,
tvoj mi celov smrt zadaje,
a duša se dijelit neće,
nego s tobom odi ostaje.

Ti je hotjej uzdržati
robinjicom sva tva ljeta
čim se k tebi, jaoh, povrati
sužni sluga tvoj opeta.

[41]

Mlađahna Rakle mâ, ka ne zna ljubavi,
medenijem ustima srce mi zatravi;
i zasve da strile ne pozna ljuvene,
nje su oči ranile nemilo, jaoh, mene.
Koja je krivina, koji je, vaj, grijeh toj,
diklice jedina, što vene život moj,
kad ti su neznane, razbludo mâ mila,
ljuvene mê rane i čijem si ranila?
Nu, silna Ljubavi, najljepšu tvoju stril
put prsi upravi nezrele ove vil,
neka ona ranjena zna koga obrani
jeda bi smiljena dala lijek môj rani.
Koja je toj slava i pravda ka li je
nje ljepos gizdava sljepački da bije?
Ali hoć uzeti u pomoć mâ lijepu
ter, ko si slijepa ti, moju vil hoć slijepu?

[42]

Sveđ lakoma vila ova
zlatu ište, zlatu pita,
ni me ljubi bez darova,
bez poklona i bez mita.

Zlatu i biser tebe grubi,
a ne resi dike tvoje,
tvoj je ures da te ljubi
verni sluga tvoj, gospoje.

Bez koralja i bisera
sveđ mi vedri pogled krije,
kako sama moja vjera
da obilna plata nije.

Ah, vik proklet oni da je
ki najprvi zakon stavi
da se trži i prodaje
ljubav i dar od ljubavi!

O lakoma svijem gospoje,
za česa je zlatu tebi
ako zlatu istočno je
tvoj pram čisti sam u sebi?

Ti najprvi uzdivjači
s vjerenicom vjerenika
i za roba uharači
mladoj dikli ljubovnika.

Koralj, biser vrzi s strane,
zamani se toj ti želi
pokli usti tvoje hrane
pod koraljem biser bijeli.

Proklet i oni ki izvadi
zlatu zemlji iz ponora
i ki prvi biser vadi
i koralje izdno mora!

Ljepahna si bez naprave
i svakoga bez uresa,
ljeposti su tve gizdave
narešene od nebesa.

Da nije toga na sem sviti,
ne bi, dušo moja mila,
htjela mene sveđ plijeniti,
ni bi mi se lakomila.

Nije uresa na sem sviti
od kojega ljepša nijesi,
ni se možeš uresiti
čim te narav ne uresi.

Čestit narod ki se rodi
usred vijeka zlatna onoga
kad se zlatu ne nahodi
izvan prama razbludnoga;

Sve najljepše naravno je,
livada je narešena
najljepše onda kadano je
svojijem cvijetjem nakićena.

kad pitome sve diklice
svojijem drazijem darivahu
za jedan vjenčac od ružice
sve što godi poželjahu;

Bistro nebo najdraže je
kad vedrinu svoju ima,
urešeno tere sve je
svojijem zvijezdama veselima.

kada plata od ljuvezni
ne znaše se nijedna druga
neg razbludne slatke pjesni
od stravljenja svoga druga;

i kad vile sve gizdave,
milostive, ljubke i blage,
urešene bez naprave
ne krijahu prsi nage,

Zato, milo dobro moje,
veće prosit zaboravi,
neg ljubavi daj mi tvoje
za uzdar same mê ljubavi!

negli svaka vazda udili
i bez dara i bez mita
dragi pogled, posmijeh mili
i što godi verni pita.

[43]

Mlađahna vil moja sved me pri kara
er ljubim još ju ja, sudeć me za stara.
Nu prav sud nije toj er staros ne čine
ni dunu oganj moj mê bijele sjedine.
Er kô sred pepela žerava taji se,
obličja sred bijela mâ ljubav hrani se.
Ja sam prem ko gora izmeće koja plam
zasve da izdvora pokriva snijeg ju sam.
Ljuven sam bio mlad i ljuven po sve dni,
ljuven sam eto i sad star vitez hrabreni.
Nemoj, mâ ljubljena, da ti sam nemio
što si ti rumena, a što sam ja bio.
Er drag je vjenčac svit u ki se sjedini
ružice rumen cvit s snježanijem čemini.

[44]

Kad Ljubmir uteče od Rakle nemile
da smrtim najpreče prikрати svê cvile,
tad ona ljuvenu stril mlada očuti
u srcu kamenu, u prsijeh od ljuti.
Tim kliče u vas glas vapiti: "Vaj meni,
gdje pođe na poraz, pastiru ljuveni?
Što činiš, jaoh, sada, moj verni Ljubmire?"
Gora joj hridna da odgovor: u m i r e !

[45]

Pokli me ostavi, mlače nemili,
ter se darovo drugoj si vili,
vidjet te neće
mê oči veće.

Pokli ti sada, huda gospođe,
od mene ubjegnū, a drugom pođe,
na te mrzjeću
kô na zlu sreću.

Ljepšemu od tebe ja sada hrlim,
dražega od tebe ja odsad grlim,
on ima oči
zvijezde s istoči.

Poljepšu vilu diku za moju
uzeo sam meni milu gospoju,
nje su medene
usti rumene.

On mene ljubi pravom ljubavi,
ja š njim sam vazda u sni i u javi,
on je čestiti
moj raj na sviti.

Dragahna moja mene miluje,
svu ljepos dala meni svoju je,
ona slatko je
blaženstvo moje.

Ti si nevjeran, a on je vjeran,
ti vazda srdit, on blag i miran,
ti duh od tmina,
on duh s visina.

Nu ako ljubav opet nas smiri
ter nas potvrdi u boljoj viri,
i ti gospoja
vik budeš moja.

Zasve er dostojan nijesi milosti,
praštam ti, brače, i ti oprosti,
s tobom živjeću,
s tobom umrijeću.

Srećne ti svađe naše su bile
s celovim tako kad su svršile,
ti si mâ druga,
a ja tvoj sluga.

[46]

Ah, da 'e meni na svijet dano
razgledati sve mê vike
tve raskoš i tve dike
i tve lice izabrano,
bio bih blažen sve dni moje,
moj životu, mâ gospoje!

Ah, da 'e meni s tobom moći
zagrljenu sveđer stati
i tvu mlados uživati
ljetne danke, zimne noći,
celivajuć usti tvoje,
moj životu, mâ gospoje!

Ah, da meni može biti
uz razbludnu tvu ljepotu,
slatko ginuć u životu,
najposlije, dušo, umriti
i svršiti danke moje,
moj životu, mâ gospoje!

O mâ srećo svim čestita!
Kad bi mi se toj zgodilo
da kon tebe, rajska vilo,
mâ mlađahna svršim lita
uživajuć dobro moje,
moj životu, mâ gospoje!

[47]

O dzore svijetle i mile,
dvije oči mē vile,
raju po dzori,
svijetli pozori,
zvijezde sunčane,
danice rane,
svrnite, jaoh, sad k meni
vaš pogled drag, ljuveni!

Istoci viloviti,
nemojte zabraniti
jasnu vedrinu
vašu jedinu,
svjetlosti drage,
milosti blage
môj duši zanesenoj,
môj duši zatravljenoj.

Svrnite, jaoh, svrnite
istoke tej čestite
na moju mlados
ka inu rados
viku ne gleda,
nego s pogleda
ki zimno moje bitje
obraća u prolitje.

[48]

Komu hoćeš, mâ Ljubice,
dati usti tve medene
sred kijeh cvijetak od ružice
u razbludi mnogoj zene?
Jeda, raj u moj ljubljenu,
zatravljenu služi meni?

Komu li ćeš crne oči
pokloniti, moja mila,
u kijeh sunce od istoči
sija i vedra dzora bila?
Jeda š njih će kadgod doći
bio dan mojoj mrkloj noći?

Komu li će doć u sreću
tvoj pram čisti, moje blago,
koji jasnos ima veću
neg istočno zlato drago?
Jeda biće meni uljudna
u njem uza prem razbludna?

Komu li ćeš prsi bile
dat grliti i vrat mili
bjeloćom su ke dobile
snijeg s planina, lir pribili?
Ah, jeda su namijenjene
za mē duše zatravljene?

Plato obilna mojijeh truda,
srećni vezu ki me smrsi,
ako da mi mâ razbluda
usti, oči, pram i prsi.
Ne ckni, daj mi, mâ gospođe,
od želje mi duša pođe!

[49]

Bjeloga čemina za drag dar ljuveni
vil moja jedina darova sad meni.
Rekoh joj: "Diklice, za tebe toj hrani,
a meni cvjetice od prsi ne brani;
ere su pobjelje od cvijetja tve prsi
u kijeh se mê želje i život zamrsi.
To li hoć da 'e moje, združiti mi dopusti
š njim ruse ke goje rumene tve usti!"

[50]

Gledaj, Rakle, dobro moje,
oni suhi bor gorjeti,
prem onaki, mâ gospoje,
ja se mogu zvat i rijeti.

On je k nebu uzrastio
čijem mu siva zrak sunčani,
veselo sam ja živio
čijem mi pogled tvoj ne brani.

Njemu slomi trijes sve grane
i osta suh panj u dubravi,
zadate su mnoge rane
meni od strila od ljubavi.

Njemu vihar žile skrši,
mene gnjiv tvoj izkorijepi,
najzad oganj njim obrši,
a mnom ures tvoj prilijepi.

Sad gorimo, eto, oba,
ja ucviljen, on veseo,
i do malo opet doba
zgorjećemo u pepeo.

Danu gorjet on sved neće,
ja sved gorim u ljubavi;
on omladit opet se će,
mâ se mlados ne pojavi.

[51]

Gdje kraljestvo tve postavi:
al sred oči mile moje,
al u tužno srce moje,
svemoguća o Ljubavi?

U licu si sva onomu,
kad ja gledam kô si mila,
kad li gledam kô s' nemila
u srcu si tužnom momu.

Nu moć ako hoć i znan'je
ukazati, stan privrzi;
meni u oči, njoj u prsi
stavi tvoje kraljevan'je.

[52]

I mogla si, moja mila,
ti ikada posumnjiti
da će činit druga vila
vik mi tebe ostaviti?

Naćeš ljubav za svû diku
zlatnom strijelom gdi udjelja
slatku i dragu tvu priliku,
platu obilnu mojijeh želja.

Odkud huda bi namjera,
ka laživi glas donije,
da velika moja vjera
stavna kô bi veće nije?

Prva uza, mâ jedina,
bila mi je tva ljepota,
bit mi će ista, a ne ina,
do skončan'ja od života.

Da li scijeni pamet moja
da je vele nekrepčija
neg na dubu tanka hvoja
kojom svaki vjetar vija?

Tebe ja sam obljubio
prije neg znah ljubav što je
i tebi se zavjerio
u mlađahne danke moje.

Da li sva mâ mlada lita,
na tvoj službi provedena,
ne činiše temeljita
da si u vjeri, mâ ljubljena?

Zato, mila mâ ljubavi,
pusti,пусти misli hude
i zlom mrakom sumnje ostavi
koje mlados tvoju trude.

Nu kad suze i uzdasi
ne bijehu ti svjedok pravi
da se lasno tač ne gasi
slatki oganj mê ljubavi,

Mâ pjesance, sada pođi,
najbrže se već uputi
prem sumnjivoj môj gospođi
koja s mene boles čuti.

srce moje ti otvori
ter će naći ljepos tvoja
gdi u živom ognju gori
s tebe same, lijepa moja.

Zakuni joj se moja vira
da je čista kô se prosi
prem kô ruka nje od lira
ali zlato od nje kosi.

[53]

Ah, ne rekoh ja istinu
kad ti rekoh, o Ljubavi,
da nikada ne zatravi
ovu vilu mû jedinu?

I da zlatna tvoja strila
nje srdačce prem kameno,
od mramora satvoreno,
viku nije obranila.

Evo, vajmeh, za mē vaje
u zrcalu dočim gleda
svû ljepotu, od pogleda
svoga istoga smamljena je.

Ter za ures rajska lica,
ke mâ mlados ljubi i dvori,
ona ista kopni i gori,
i istom je ljubovnica.

Ah, ohola svim gospoje,
u vuhovnom podhibniku²
koji omili tvu priliku
samoj cijenit dike tvoje,

poznaj, dušo mâ ljubljena,
da ljepota tač zanese
prem kako cklo razbije se,
a prem bježi kako sjena.

---

² *vuhovni podhibnik* - metafora za zrcalo: varljivi pokvarenjak.

[54]

Lijepo vile i gizdave,
koje slatke moje pjesni,
kijem se dike vaše slave,
pripijevate u ljuvezni,

ako u kôj nahodi se
koja iskra od milosti,
k mojoj vili obrati se
i k zamjernoj nje ljeposti.

Ter joj klikni prem ljuveno
u medeni glas i mili
jeda srce nje kameno
na mê vaje daj procvili!

Rec' joj: "Kruno svijeh gospoja,
za česa je da si lijepa
ako ljepos rajska tvoja
tvomu dragu srce cijepa?"

Za drugo te milu tako
pomna narav ne satvori
neg vesel'je da si svako
vernom tvomu ki te dvori.

Lava stvori i medvjeda
da su prjeci, da su vrli,
a tvu ljepos da je od meda
i da blago draga grli.

Toj pitaju i dostoje
slatke pjesni tej njegove
kijem proslavi ime tvoje
da po svemu svijetu slove.

Za njegove uzdar vire
toj se prosi i podoba,
ne, jaoh, s tebe da umire
u mlađahna svoja doba."

Mâ pjesance, sad se dijeli
k družbi lijepoj lijepijeh vila
s kijem provodi vijek veseli
mâ razbluda slatka i mila.

Nu ako t' se doć dopusti
po kôj sreći k moj gospođi,
sve ine ostavi, sve ine pusti,
a k njoj samoj hrleć pođi!

[55]

Razbludna mâ vila celiva i mili
sred draga nje krila djeteece ke cvili,
a za mê, jaoh, vaje i za mê sve boli
ništa se ne haje, ništa se ne boli.
Neće on da pristane čijem mâ ga tješi vil,
a tijekom bi mê rane sama ona ozdravil'.
Suze mu otire nje celov medeni,
mâ mlados umire čim branjen jes meni.
Cvilimo, eto, oba s vesele nje dike,
on rana u doba, ja tužan uvike.
Nu iste darove ne primam jer uze
on sebi celove, a meni da suze.

[56]

Mâ mila Nevenka ustima od meda
celiva Miljenka, a mene pogleda.
Neprava gospoje, koji je razlog toj
djetečce toj tvoje da uze dio moj?
Dopusti, dopusti môj duši ka želi
i slatke tve usi i celov veseli!
Ili ti hudi red, mâ lijepa, promijeni:
njemu daj tvoj pogled, a celov drag meni!

[57]

Miljenko, iz krila moje vil sad bježi,
er ona nemila cvili te, ne tješi.
Čime te celiva medenijem ustima,
srce ti ranjiva, taku vlas ona ima;
pod lijepijem obrazom, znaj, dijete da krije
hudi jed s porazom ljutice od zmije.
Te je čudi odvijeka da nje su celovi
zla rana bez lijeka i smrtni otrovi.

[58]

Tvrđa je vil moja tvrđoga mramora,
tvrđi sam vele ja od hridnijeh od gora.
Kaže ona tvrđinu i srce od stijene
čijem trati vrlinu mlađahna na mene.
A može svak rijeti da nijesam od puti
kad mogu živjeti, neg vrle od ljuti.
Slični smo meu nami ja i mâ diklica,
stanac sam ja kami, a ona litica.
Oba smo kamena, oba smo mramori,
gora ona ledena, ja gora ka gori³.

---

³ *gora ledena* - santa leda; *gora ka gori* - vulkan

[59]

Slatka dušo mom životu,
ah, drago ti traviš mene
kroz zamjernu tvu ljepotu
i razblude tej ljuvene.

Milo ti mi je bolovati
ugodnome môm nezdravi
i svakomu pripijevati
tko me sveza i zatravi.

Vi ste, vi ste zamrsili
moju mlados, svijetli prami,
i u robstvo postavili
zlatnijeh žica verigami.

Vi ste krivci, krivci vi ste
mê slobode izgubljene
er vi sami uloviste
zlatnom mrežom tvrdo mene.

Vi, daždeći tiho i blago
vrh snježana bijela vrata,
utopiste mene drago
sitnom rosom suha zlata.

Vi ste kruna, zlatne kosi,
bez procjene slavna dosti,
kom se diči i ponosi
česarica od ljeposti.

O razbludni svijetli vlasi,
moji gorući prami lijepi,
o sunčani zraci drazi,
s kojijeh duša mâ oslijepi!

O dubravo, ne zelena
negli od zlata istočnoga,
slatka plato mâ ljubljena,
dragi odkupu srca moga!

Pravo 'e, pravo vjerovati
da ovijem zlatom strijele svoje
vazda ljubav pomno zlati
kada ranja srce moje.

Od ovoga svijetla prama
spletena mu jes tetiva,
od ovoga snuje sama
zastor kijem se zasljepljiva.

Od ovoga vlasa zlatna,
od njega su izatkane
meke uze, tanka platna
kojijem liječi moje rane.

Mâ pjesance, ne naprijeda,
ustavi se, pjesni mila,
evo i ti sa mnom, gleda',
u pram si se zamrsila.

Oba ćemo robovati
usred veza zlatnijeh žica
i sužnji se srećni zvati,
ja rob, a ti robinjica.

[60]

Ljubljena gospoje, dosle sam cvilio
er vodih dni moje ni drag ti ni mio;
odsad ću s radosti pripijevat mē pjesni
od tvoje ljeposti, od moje ljuvezni.
A ti, ku sveđ služih, osudi, toj želim,
al ljepše ja tužih, ali se veselim.

[61]

Izidi veće van, o dzoro pribila,
dovedi svijetli dan, diklice mâ mila.
Veće se ne lijeni ni ckni mê razblude,
neka doć prije k meni mâ draga uzbude.
Nu ti, mâ gospođe, moj raju veseli,
ne čekaj da dođe dzora i dan pribijeli.
Ostavi tihi san er tvojijeh sred oči
donijećeš meni dan i dzoru s istoči.

[62]

Zima 'e sve sledila, svakomu zima je,
a samo mâ mila zime se ne haje.
Svud vene travica i s travom sve cvijetje,
samoj njoj sred lica hrani se proljetje.
Krije snijeg, mraz i led svakojzi vrh gori,
samo nje drag pogled u ognju sved gori.
Oblačna godina svakomu dodija,
jednoj njoj vedrina s veselijem suncem sja.
Koja su čuda ovoj: zima ju slediti
ne može, ni oganj moj nikada svrućiti!
Zato od nje pogleda zima ista topli se,
a s prsi nje leda oganj moj ledi se.

[63]

Poraza od moga kriviću mû vilu,
al mene istoga, al ljubav nemilu?
Kriva je mâ vila er tužni život moj
ona je zanila kroz vedri pogled svoj.
Kriv sam ja isti sam er zgorjeh hoteći
ljuveni na nje plam kô ljepir na svijeći.
I ljubav kriva je koja me obrani,
a lijeka ne daje bolećoj moj rani.
Zato zla za moja i za mû hudu čes
kriva 'e vil, kriv sam ja i ljubav kriva jes.
Nu ka 'e vil krivina što srce mē gori
kad Višnji s visina lijepu je satvori?
Zašto li kriv sam ja er zgledah ljepotu
u kojoj sunce sja mojemu životu?
Ki li je grijeh ljubavi er zlatnu svoju stril
put mene upravi kroz ljepšu od svijeh vil?
Tijem rijeti jes sila istino i uprav:
prava je mâ vila, prav sam ja i ljubav!

[64]

Za vernu mû službu plate mi kad ne bi,
vapiću mû tužbu i zemlji i nebi;
pitaću osvetu sve mlade dni moje
vrh tebe i štetu, neharna gospoje.
O brijeme bjeguće, doved' dan, doved' noć,
općinu tve kuće, hod' meni na pomoć!
Proljetje, i ljeto, i jesen i zime
prived', ma osveto, letušte o brime!
Privedi uza se, kô ti se podoba,
godišta, i čase, i vijeke i doba.
Ti tvojom jakosti nemilo pohara'
nje rajske ljeposti i mû vil postara':
rumene ružice š nje usti utruni,
uzori nje lice, oči zrak uduni;
pram zlatom ki gori, sjedinam stamni ga,
srebrom ga pritvori, a snijegom prikri' ga
da pozna s tve sile sred svoga života
neharne za vile da nije ljepota.

[65]

Viđ'te dara moje sreće
kô mâ draga trud mi plaća,
mâ joj ruka vodu meće,
ona mi opet biser vraća.

Ter vodena mâ jabuka
vrh čudesa od naravi
stvara se ončas sred nje ruka
biser bijeli, biser pravi.⁴

Prem to prosi moja vjera
za mû platu, lijepa i mila,
da ti daždom od bisera
vrh mene si zadaždila.

O Kupido, pram povrzi,
skrši trkač, luk i strile,
draže ranja željne prsi
voda iz ruke moje vile.

Ili umiljen sada hodi
u skut lijepe mē gospoje
sred nje ruka u toj vodi
da utvrdiš strijele tvoje.

Na plamu od nje svijetlijeh oči,
vedra čela na žeravi,
šipe njima užestoči,
hudo dijete od Ljubavi!

Pak prostreći zlatna krila,
klikni u glas najmilije:
"Nuti gdi ova hitra vila
usred vode oganj krije!"

---

⁴ U pjesmi se opisuje prskanje pjesnika i drage, vjerojatno na nekoj fontani: *ona mi opet biser vraća* - pregršt vode iz ruku drage; *biser* je metafora za vodu u ruci drage; *vodena mâ jabuka* - metafora za pregršt vode u ruci dragog, pjesnika.

[66]

Nepravo svjedoči ko veli da strile
strijeljaju iz oči ljubljene mê vile;
jer strijela obrani i smrtno umori,
a lijek su môj rani nje vedri pozori.
Većma je lud tko pravi da zlatnijem nje prami
ona me zatravi, zarobi i smami;
obilna er plata ku želim uvik ja
nje je pram od zlata u komu sunce sja.
Najluđi je tko veli da me ona životom
rastavlja i dijeli nje rajskom ljepotom;
jer život istini kijem živem mê vike
nje je ures jedini, razblude i dike.
Tim se svak poreci, jer neprav sud je toj,
blažen je neg reci tko dvori vili ovoj.

[67]

Snijegu je s planine na gori visokoj
nad stvari sve ine priličan život moj;
snijeg se svakčas vidi s bjeloćom od lira,
mâ mlados sveđ blidi, čista je mâ vira;
sjever ga slediva i zimnje studeni,
a s tvoga, jaoh, gnjiva vas sam mraz ledeni;
on naglo okopni prid suncem s istoči,
a život moj kopni s sunčanih tvijeh oči;
u vode se obrati i stvara on rijeke,
ja suze lijevati ne stajem uvijeke;
nu njemu prisišu; moj je cvil vječni sam,
mê suze podžižu, njegove gase plam.

[68]

Srdačce zlo boli razbludnu moju vil
ka dosle se oholi da ne zna ljuven stril.
Ljubljena gospoje, iste su, znaj, rane
i moje i tvoje s ljubavi nam dane;
ista je, znaj, strila, tvu sumnju tja vrzi,
tve srce ranila ka rani mê prsi;
ista je, jaoh, boles, ista je, jaoh, nemoć,
isti lijek nami jes, ako ti samo hoć.

[69]

S bolesti vil moja kôm bolim sad gine,
neg što sveđ gorim ja, a ona sveđ stine.
Od prsi studeni uzroče njoj nemoć,
a gore plameni mē prsi dan i noć.
Nu nije pravo ovoj, gospođe gizdava,
da ja mrem, sluga tvoj, da ljepos gine tva.
Negoli savrući tve prsi ledene,
uzmi plam gorući, sledi plam u mene.
Tako, mâ ljubljena, zdrava ćeš bit uvijek:
za srca studena moj je oganj priki lijek.

[70]

O ovčice, krotko stado,
moji jaganjci, mirna občino,
tiha družbo i mâ nado,
blago dobro mē jedino!

Vi ste čuli i vidili
koje muke, trude i jade
ljubav trpjet mene usili
s pastjerice lijepe i mlade.

Zato sada k njoj pođite,
ucviljeno ter blejeći,
za me milos isprosite
ku ne mogoh ja cvileći.

Ako vam se toj dogodi,
na livade na zelene
srećno stado sa mnom hodi
gdi travica mlada zene.

Da pasete veselije,
sviročicom ja ću u pjesni
pripijevati najmilije
nje ljepotu, mē ljuvezni.

To li vam se toj ne zbude,
k meni se opet ne vraća'te,
il neka vas ona bljude
il se puste svud skita'te!

Ili pastir ili vila
za me upita, rec'te istinu:
Rakle lijepa i nemila
umori ga, prav poginu.

[71]
POČAŠNICA

O diklo mlada,
nali' mi sada
vesel'ja moga,
vina rujnoga;
u tve zdravice,
mila diklice,
da ti napije
svak najcjelije!

Tko ti napiva,
ti ga celiva'
ter mu dopusti
tve medne usti,
neka znat bude
u svem razblude
jesu li draže
od rujne čaše,
ali milije
vince ga grije,
ali medene
usti ljubljene.

[72]

Kamenito je srce u tebi,
mâ diklice od kamena,
studená si ti u sebi
er ne haješ da s' ljubljena.

Dugo brijeme nu i kami
jedna kaplja vrti i dube;
zato je pravo da suzami
mojijem srce tve se udube.

[73]

Omekšajte, suze moje,
vi omekšajte vašijem cvili
tvrdo srce mē gospoje
koje ljubav zaman strili.

Prolijeva'te i ronite
po sto kapalj čineć more,
ili da vi rastopite
tvrde one nje mramore.

Il da stijena, udarana
vašijem valim, raspukne se,
il sred mojijeh mladijeh dana
sva mi duša mâ izlije se.

[74]

O, prilijepi i primile
usti drage i rumene,
ljubko ti ste zamamile
u razbludi željna mene!

Ah, da može biti meni
kadgodjer se pribroditi
gdi je taj dragi trg ljuveni
i pomorac srećni biti!

Gdi je toj drago vaše cvijetje
ubirano i u komu
uzgoji ga primaljetje
svom istoku ljuvenomu?

O rumeni drag kamenu,
ki na bijelom činiš licu
u dva reda razdijeljenu
od bisera kamenicu!

Ah, da može ikad biti
da mâ duša prem vesela
može iz vas med kupiti,
zatvorena drobna pčela!

Veoma ti je omililo
zatravljenoj moj mladosti
vaše, Dzorko, rumenilo
puno svake izvrsnosti.

Vi ste, usti drage, meni
koljepčica obljubljena
gdje se uzhrani smijeh medeni
i š njim riječca razbluđena.

Veoma ti ste, usti mile,
srce i pamet željnu meni
vašijem blagom zakupile
da sam sužan, rob kupljeni.

Vi perivoj izabrani
jeste od ruse prirumene
ljeti i zimi ka cteć rani,
sred ke celov niće i zene.

Nu će sinut dan pribili,
usti drage i čestite,
da čijem me ste vi kupili,
tijem me istijem odkupite.

Vi polača pribogata
slavna raja ljuvenoga,
vi obilna jeste plata
moje službe, truda moga.

U toliko ustrpljena
robovat će moja vjera
drazijem vratim zatvorena
od koralja i bisera.

O korabljo od koralja
u kojoj se ljubav brodi,
u kôj za svoj trg postavlja
biser bijeli i provodi.

Mâ pjesance, sad se uputi
za nač lijepu mû razbludu;
tko zna da te celunuti
pohvaljene usti budu?

[75]

Prilijepa Elena⁵, ka bi cvijet ljeposti,
videć se satrena od teške starosti,
uze se gledati u ogled ter kliče
zrcala pitati: "Rec' mi, moj svjetniče,
jesam li ovo ja, kaži mi istinu,
s ke zgorje sva Troja, s ke Prijam poginu,
s ke tisuću odveze drijeva se s Grečije
i s koje smače se sve carstvo Azije?
Ako sam ista ja, gdi mi je iz oči
veselo ke mi sja sunače s istoči?
Gdje li pram zlaćeni, snježano gdje lice,
gdi koralj rumeni i usti ružice?
Oživi, Paride, sred tvoga života
da oči tve vide što 'e naša ljepota!
Taka da sam bila kad me si vidio,
ni Troja zgorila ni bi ti zgorio.
Udunu plam se i sam lud i mlad kijem gori,
nu nije moć zdunut plam kijem Troja dogori."

---

⁵ *Elena* - Helena, najljepša od svih smrtnih žena, žena spartanskoga kralja Menelaja, u koju se zaljubio sin trojanskog kralja Prijama - Paris (*Parid*), te je s njim pobjegla u Troju, što je bio uzrok trojanskog rata.

RAZGOVORI PASTIRSKI

[76]
I
LJUBDRAG I RADMIO

- Ljubdrag: Moj dragi Radmile, srcem te svim molju,
pusti već tej cvile, pusti tuj zlu volju.
Ohaj se Zagorke, u vilah nije vjere,
vile su sve gorke, puste im namjere;
svaka je prokleta i s čudi opakom,
vrati se opeta, vrzi ju zlom mrakom.
- Radmio: Ljubdraže moj verni, pokonje u brime
već meni živjet nî, umrijeti pusti me!
Kad neće vil moja smilit se na živa,
tot kriv sam njojzi ja, sudi me za kriva.
Nu prije neg budu umrijet, nje ljepos jedina
jeda mi bude rijet ka je mâ krivina;
il poznav istinu, nad mrtvijem procvili
rekši: prav poginu moj verni i mili.
- Ljubdrag: Tužan ti je razgovor, nesrećni moj mlače,
što će bit nje govor, što te ona proplače.
More ore, sije žale, a hita vjetar plah
ufan'ja i hvale ko stavlja u ženah.
Žena je zle čudi, krepka stat ne može,
ljudi su prem ludi ki se njoj podlože.
Vijenac se njoj vije, i tad se oholi
čovjeka kad zbije i kad mu odoli.
Ter ka se porodi za služit čovjeka,
hoće da gospodi vrh njega dovijeka.
Bjeguća i plaha za biljeg harača
hoće od nas uzdah a i cvila i plača.
- Radmio: Ako uzdah, plač i cvil harač su ugodni,
srećna je moja vil, srećnije druge nî.
Pokli sam tolikoj, a s rajске nje dike,
stratio da nije broj znati mi u vike,
kroz uzdah gorući, kroz grozne mê suze
ni se ona savrući, ni oganj moj zdunu se.
Moj život svršen sam, na ki ona sveđ mrzi,
udunut moj će plam, svrućice nje prsi.
- Ljubdrag: Srce mi ujeda, pastiru izbrani,
tva tužna besjeda i dušu obrani.
Čuj svjeta čuj moga, grijeh to je najveći

sebe strt istoga za inijeh htjet steći.
Tko putem mrak ljubi, prem lasno može zač,
a tko sebe izgubi, mučno će družijeh nač.
Ne daj se, ne daj se usionoj ljubavi,
negli nje ohaj se, negli ju ostavi.
Kô slana zeleni, a zrelu žitu daž,
cvijetu mraz ledeni, ljubav je poraz naš.
Pojatam, stajami nije protiv toli vuk,
protiv je kô nami ljubavi stril i luk.
Ako ona slijepa je, kô da te provede?
Ako ona gola je, čijem da te odjede?
Ako ona dijete je, kô da ti svjeta da?
Luk s strijelam u nje je, čijem da te izvida?
Na svako zlo će te slijep vodac dovesti,
svakomu je od štete, vrzi ju zlom česti.
Mlad se š nje izgubi, a stari zaludi,
tijem veće ne ljubi kadgod se probudi.
Razumni svi vele vapijući u vas glas:
vaj tomu i lele ko se da njoj u vlas!
U njoj je svaki jad i zlo u njoj svako jes:
trud, plač, mraz, led, glad, grad, bič, jed, smrt, grom i trijes.

Radmio: Ljubav mi ukaza mlađahne u mê dni
usred nje obraza slatki raj ljuveni,
nu brzo poznah sam da su nje pozori
ne raj, neg pakljen plam kijem srce mê zgori.
Tijem za moj plač i vaj mâ mlados nevide,
čijem scijeni iznać raj, u pako, jaoh, side.

Ljubdrag: Ta je ćud ljubavi, ona tijem varkami
božanstvo svê slavi gospodeć nad nami.
Prostrana vrata dvor ima ona za uljesti,
proz koja pak nadvor ne možeš izljesti.
Sprva ti poda med i ine sladosti,
za pak ti podvrć jed, otrov i gorkosti.
Nudi te prije cvijetjem, a u njem zmija je,
nudi te proljetjem, sred njega zima je;
u blagoj besjedi razbludne od vile
smrt nami odredi naoštreć svê strile.
Pogledom vedrime srce nam užeže,
a pramom zlatnime zamrsi i sveže.
Svačija bud' odluka čuvat se zaprve
napeta od luka vesele obrve.
Svak bježi, bježi svak od blage ljepote,
samo oči jedan zrak dušu ti lasno ote.
Nu ako te obrani, ne boluj vas svoj vijek,
er novoj tvoj rani ončas ćeš naći lijek.
Nu dugo ne čeka' da te ona pohara,
mučno je nač lijeka rani ka se ustara.

- Radmio: Samo lijek ljubljani meni je mâ mila,
ka dava smrt meni što bi me liječila.
Mâ vernos htjela je srećni koji uzdar,
nu mi i smrt mila je, pokli mi nje je dar.
Svršite, svršite, nesrećna mâ lita,
darom se dičite, lijek se ini ne pita.
Veselo umrijeti mlađahnu meni je,
drugoga na svijeti lijeka mi, jaoh, nije.
- Ljubdrag: Ufan'ja ne gubi ni umri kroz ljubav,
neg veće ne ljubi, tot ončas ti si zdrav.
San i las rađa obijes, a obijes ljuvezan,
ljuvezan pak nesvijes da mrziš sebe i stan.
Nu za trud prioni, kunem se tebi ja,
las i san odgoni, ljubav će uteć tja.
Isprazos nju vriježi, pićom cti i zene,
od truda sved bježi, u tegu povene.
Po praznoj pameti, bez misli koja je,
opći ona letjeti i držat sve staje.
Korijepi znoj i pot zaludnju tuj travu,
kô ralo zli troskot i štetnu koštravu.
- Radmio: U srcu i nemoć i draga meni je,
ako njih izet hoć, srce izet trijebi je.
Nije lijeka moj rani, umrijet mi je najdraže,
tim zbogom ostani, moj dragi Ljubdraže.
- Ljubdrag: Ustav' se, ustavi i bolje promisli,
Višnji ti objavi da pustiš zle misli.
Ka koga nesvijesna učini, sad svak znaj,
za pusta obijesna i š njom zla običaj.

[77]

II

LJUBDRAG I LJUBMIR

- Ljubmir: Prigode podraže ne mogoh iskati,
neg s tobom, Ljubdraže, ovdi se sastati,
da svak bude od nas u skladne svê pjesni
pripijevat u vas glas sve vile ljuvezni.
Ovce nam planduju, er je prem poludne;
jeda nas začuju pastirke razbludne,
ter pjesni oboje svaka od njih pohvali,
dipli uzmi ti tvoje, ja ću mē svirali.
- Ljubdrag: Daj, družē, ako ikad u ovoj dubravi,
da svaki od nas sad svû vilu proslavi.
Javor nas zeleni proz guste svê grane
zaštića svôm sjeni od zrake sunčane.
Studenac izvire, hladak nam uzamnaža,
gdje mogu, Ljubmire, spjevan'ja bit draža?
Počni ti, pak ću ja, dubrave toj žude,
začinka milija izmjenom uzbude.
- Ljubmir: Livade zelene u kojijeh proljetje
uzroči da zene i trava i cvijetje,
jeste li na saj svijet vrh vaše travice
vidjeli ljepši cvijet od moje Ljubice?
Da nijeste, recite, pravo je rijet trijebi,
najdraže er cvite drži ona pri sebi:
u ustijeh ruže ima, u licu čemine,
u prsijeh s lijerima sve bijele cvijete ine.
- Ljubdrag: O sunce s istoči ke nosiš dan bijeli,
Raklinijeh od oči svjetlju stvar vidje li?
S zvijezdami ti kolo po nebu izvodiš
i sva znaš okolo, zašto sva obhodiš.
Vrh zemlje i nebi, spovijed' nam, jes' vidil'
svjetlji zrak u sebi nad pozor moje vil?
Rec': "nijasam", er nijesi, jer pogled nje siva,
da tvoj zrak s nebesi svôm zrakom dobiva.
- Ljubmir: Dođ', lijepa Ljubice, ljubljenom u miru
objavi tve lice stravljenju Ljubmiru.
Rane mu ozdravi, ranjen te, jaoh, čeka,
njegovoj nezdravi inudi nije lijeka.
Il steci vrh sebe glas da ti pogubi
najvećma ko tebe i dvori i ljubi.

- Ljubdrag: Hod', ljubka Rakle mâ, hod', slatka gospođe,
s uzdasim plasima duša mi, jaoh, poče.
Ki će t' bit prijekori kad bude svak rijeti:
slugu ona umori, ne da mu živjeti?
To li ti jes draže kad bude rijeti svijet:
verni š nje ginjaše, htje ga ona oživjet.
- Ljubmir: Bez tebe proljetje cvijetje mi ne dijeli,
ni manje toj cvijetje svoj miris veseli.
Svud oči mê vide kud se vid moj svrne,
ružice gdi blide i liri gdi crne.
Nu ako ti dođe mlađahna u mene,
činićeš, gospođe, da drago sve zene.
Proljetje cvjetice, cvijetja vonj da dijele,
rumene ružice i lire pribijele.
- Ljubdrag: Bez tebe ljubljene tamni mi s danom svijet,
neven ki ne vene - vene, i š njim svaki cvijet.
Svi viri mutni su, sve voće grko je,
kosovi mukli su, a slavic zlo poje.
Nu ako budeš doć skratit mû boljezan,
svanuće mrkla noć, sinuće bijeli dan;
sve cvijetje captjeće, voće će slatko bit,
kos s slavjom zapjeće: što je draže neg ljubit?
- Ljubmir: Pristani, Ljubdraže, sunce je zapalo,
a sve nam bez paše stado je ostalo,
ter lačno i gladno, čijem svaki nas bjesni,
proklina nas jadno i naše sve pjesni,
i blejeć u jadu zavijeva u glase:
teško ti tom stadu ljubovnik ke pase!
Jer ljubav na poraz i na zlo dotjera
i stado u mao čas i s stadom pastijera.
- Ljubdrag: Istina sve je toj, stari djed veljaše:
gdje se da gnijezdo njoj, nije tuj pripaše.
Druga je besjeda još bolja ku prave:
boj se nje kô vrijeda, metilja, kô trave.
Tim hod'mo, družo moj, kasno je odveće,
spjevan'je naše ovoj bit će nam od smeće.
Domaćin ti nijesi, vrh mene jesu ini,
doćeš ti maćesi, a doću ja strini.

[78]
III
MEDAN I RADAT

- Medan: Moj stari Radate i družu davnji moj,
svud pitah ja za te, - jesi li ti mi toj?
Eto si bio vas, a rumen biješe prije,
i uzras i obraz staros nam prikrije.
- Radat: Medane moj mili, eto smo mi sijedi,
djeca smo prije bili, oba smo sad djedi.
U nas se dogodi gonetka od zvijeri,
ka s nogam uzходи s četverim, s dvjema, s tri.
Jer djeca najprije s četiri lazismo,
pak mlaci na dvije, sad se opet zgrbismo,
ter štapak imamo za treću sad nogu,
kojijem se štapamo, hvala u svem bud' Bogu.
- Medan: Ništa se ti ne haj, ni malo ne mari,
ni se zloj volji daj što sa mnom ostari;
jer staros ugrabi snagu nam od tijela,
nu nam svijes ne slabi, pamet nam jes cijela;
manje u nas jakosti, manje je obijesti,
veće je mudrosti, veće je i svijesti;
u nas krv već ne vri, nas vjetar ne vije,
a razum naš uzri, koji dar Božji je,
ki snagu da volu i lavu i biku,
i perja sokolu i znan'je čoviku.
- Radat: To je prava istina, nu je opak sada svijet,
pođ' pitaj ti sina, što ti će na toj rijet.
Djeca ka vonjaju majčinijem još mlijekom,
čine se da znaju nad starijem čovjekom.
Mene mâ nevjesta jutroska prikori:
Kreni se tuj s mjesta, pođ' teži i ori,
ili umri i pođ' tja, za te se ne mari,
kašljat nam dodija, grbava zlostari!
- Medan: O starci čestiti ki biste rođeni
kad biješe na sviti prvi vijek zlačeni!
Ne zna se kralj ni car, ni ime od bana,
nego bi gospodar najstariji od stana.
Zakona tad ne bi opake ki pravi,
neg samo zgar s nebi ki se da s naravi.
Narodi veseli, nije čudo da tijekom
vami su provreli kladenci svi mlijekom.
Nije čudo da vam, ki služiste taki red,

u gori dub svaki izvira slatki med,
da vječno prolitje bez mrazne vik zime
davaše vam cvitje u svako prem brime.
Ne ima strah tada, u doba taj stara,
ni pastijer ni stada od vuka gusara.
Čelozob ne bi tad, pomne se tijem pčele,
kušajuć općen sklad, rojahu vesele.
Zmije tad ne biješe ka ljuto sad peca,
a pored vidješe i hrta i zeca;
bi vjera uzdana, a u svem pravi sud,
a pitje i hrana svijem voda i želud.
Paka se saznaše od grla sve slasti
za kojijem nastase starijema zle časti.
Izide s ovoga svaki grijeh i zloba
da oca sin svoga zatjera put groba.
Slijediše hudu čud opaštva najhuđa:
privara, grabša i blud i želja od tuđa.
Otada unaprijed zlo svako domori,
zô je pradjed, gori djed, gori otac, sin gori.
Tim sa mnom proplači i viđ' kô svijet vara,
i kô se opači, koliko već stara.

Radat: Ne veće naprijeda! A kô ću stat muče,
od muke i jeda srce mi sad puče.
Gore se ne more, nu čekam lele i vaj
i od zla zlo gore na novi naraštaj.
U mlada svâ ljeta u pustoš kô rasti
i neće čut svjeta, a starijeh ne časti,
kako sud raznat će, istinu i pravu,
kô li umjet vladat će rodnu ovu državu?
Koje brijeme jes za rijez, za sjetvu i za sad,
za prisad, za sječ lijes, za rasklad i rasad?
Pčele se kad roje i staju kad stada,
mjeseć star za što je, što li je za mlada?
Koje bil'je i trava imaju se za lijeka,
ka li je nezdrava i u njoj smrt prijeka?
Biljezi koji su dobre i zle godine,
kad dobri daždi su, kad dobre vedrine?
Nevoljne namjere stada koje upasti
bude u tej pastijere ki će sve razpasti.

Medan: Jeda Bog bolje da nego mi slutimo,
mi starci prem vazda prednji vijek hvalimo.
A da ide nazada svijet u sva godišta,
zginuo bi dosada i došo na ništa.
Tijem pravo rijet ću ja, sila je pravo rijet,
bježimo svijeta tja, to i bježi od nas svijet.
Mladi su nam krivi, a budu i pravi,
što smo mi karljivi, grizeći, drnjkavi.

Radat: To je tako, da se od nas koji god pomladi,
                  bio bi u čin vas sadanji kô mladi.
Jer mlados s mladosti trijebi je bude proć,
                  a staros s starosti, ka ista jes nemoć.

[79]
IV
ZAGORKO I DIVJAK

- Zagorko: Davori, Divjače, što si se zareko
ter bježiš, lud mlače, od vila daleko.
Svaki ti od druga svoju vil dragu ima,
samo s' ti sred luga u lovu sa psima.
- Divjak: Lovac se ja rodih, lovac ću umrijeti,
u lovu dni vodih i zimi i ljeti.
Ćud moja obljudi samo ove zabave,
a grdi i grubi vil vami gizdave.
- Zagorko: U lovu a ti stoj, nu s drugom ljubljenom,
trudnu ti ka će znoj otirat koprenom.
Kuju ćeš podražu željeti moć drugu
izmjenju: i stražu, i dragu i slugu?
- Divjak: Bolje se služiti negli bit zlo služen,
bolje je sam živiti negli zlo sadružen.
Mrzim ih ko napas, nijedna mi nije mila,
draži mi je stražnik pas negoli sto vila.
- Zagorko: Velika je to nesvijes i ludos očita
ka t' rađa taku bijes i tebe mahnita.
Na put se upravi, ne srni najpreče;
ah, tko te zatravi, tko li te ureče?
Ah, što te smami, vaj, zaludi i uze,
u vilah nije zmaj, u vilah nije guse.
Žena je stvorena, vjeruj mi, družo moj,
da nam je odmjena i pomoć i pokoj.
Kad Višnji sva stvori, prve dni od vijeka
naredi da dvori svaki stvor čovjeka.
Nu ne bi mu obično kad pomno sve zgleda,
er ništa prilično on sebi ne ugleda.
Tijem u svoj raskoši njemu se činjaše
da je sred pustoši bez družbe najdraže.
Nu tada samiri sve želje u sebi
kad drugu zamiri, lijepi dar od nebi,
u koje pozoru podraže i slađe
neg svemu u stvoru uza se iznađe.
A sada odveće na tvoje viđen'je
tebi je mržeće toj lijepo stvoren'je,
ter puštaš, luđače, s ludosti tvojome
za divjač, Divjače, sve vile pitome.

- Divjak: Kô živjeh dosle sam, na hrbat neću bat
ni stavit pod jaram mē grlo i moj vrat.
- Zagorko: Kô mladoj travici i miloj zeleni
drazi su daždici, draga je ona meni.
Ja kroz nje razblude, dan i noć ke želim,
pokojim mē trude, mû mladost veselim.
- Divjak: Meni lov omili, pas i hrt, luk i stril,
nijesam drag ja vili, nije draga meni vil.
Ti vile tej slidi! Pustoš mi jes draga,
gdi se vil ne vidi, gdi vile nije traga.
- Zagorko: U prvi ludi vijek, kad mlad svijet divjaše,
svaka zvijer i čovjek sami se skitaše,
nu ko svijet objači i dođe na znan'je,
ostaše divjači da pase iman'je.
Tere se skupiše družina vesela
ki sebi zgradiše gradove i sela.
Svak obstrije sebi dvor i obra susjede,
tuj posta razgovor i lijepe besjede,
tuj pjesan začē se, zavrže kolo se,
tad se plav odveže, tada trg našo se;
tad uzdu konj primi, a jaram vō na vrat,
ki ljudim divjimi čini se dotle brat.
Po ljudckoj hitrini od tad se nahodi
sve ruka što čini i narav što plodi;
tad nauk izvrstan bi kô ćeš imati
sebe, a pak kućni stan, pak družijeh vladati.
Tada se odijeli što je kripas, što je zloba,
tada se razdijeli ljudcki vijek u doba.
Godišta je tad bitje na dijele raznijeto:
u zimu, prolitje, u jesen i ljeto.
Crkva se tad zgradi za slavu Višnjemu,
u koj se ne radi u vijeku divjemu.
A ti si sada rad raspršat neredno
ljudcki trag koji sklad poskupi ujedno,
čijem bježiš družinu pastira i vila,
a išteš pustinu, sama t' je ka mila.
Svom voljom svak živi, ugodan jes meni
ovi vijek, ne divji, negli vijek zlaćeni.
Ko je s grcijem ustima, grko mu je najslađe,
a ko svijes ne ima, nije čudo da začē.
Divjačnom Divjaku divje su i želje,
neće piću on svaku, divjačno neg zel'je.
Nu divjoj vijek kozi ne vežu rog, družē,
razborni razlozi, neg konop i užē.
Razokoj pameti u svojoj svevolji
razoci svi svjeti čine se najbolji.
Tim, lovče razumni, pameti sred tvoje

- što ti se bolje mni od ovo od dvoje?
Ali ti tražiti vepra ali medvjeda,
ali ti grliti vil slađu od meda?
- Divjak: Ti vile tej grli, puste im namjere,
moj stupaj da hrli na zvijeri potjere.
- Zagorko: Ne ima prem posla ko stado broji vuku,
a pere ko osla, gubi trud i muku.
Da ali ljepše je goru i lug obhodit,
al s vilam drazime tanačce izvodit?
- Divjak: Divjačna gora i lug zvjeren'je ka goji,
i lovni pas, moj drug, tanci su svi moji.
- Zagorko: Za osla nije sedlo, neg ošlji samari,
tko hoće sebi zlo, za dobro ne mari.
Da ali je draže umrit ubjenu od vuka,
al blago liječen bit snježanijeh od ruka?
- Divjak: Bolje je ubjena da t' nađu u gori,
nesvijesna neg žena da te vas vijek mori.
- Zagorko: Zvijer taku nije vila rodila ni pastijer,
neg te je rodila planinska koja zvijer.
Tijem, zvijeri, pođ' zvijerim, sred hridi boravi,
a sdrazijem pastijerim lijepe vil ostavi.
Ili bez razbora s tom tvojom ćudinom
živi sred obora s ostalom živinom.

[80]
V
GORŠTAK

Nadmite se, dipli moje,
da ja budem pripijevati
ljepos Dzorke, mè gospoje,
koja život moj prikrati.

Jeju, meni ti pomoz
hukajući na moj govor;
na moju se pjesan prosi,
noćna ptico, taki odgovor.

Nu ti poče, uh, jaoh meni!
Lijepo ti ste, o Gorštače,
ti i jej s diplom sjeđinjani,
skladno ti od vas svaki plače.

Dzorko slatka, Dzorko lipa,
pače vrijedu srca moga,
vele grčja od nalipa
i čemera otrovnoga,

zašto ljepos tvoja mori,
o nesvijesna pastjerice,
ko te služi, ko te dvori,
od života ubojice?

Viđ' me, kô me s' obranila,
da nije lijeka mojoj rani,
viđ' me, kô me s' razdrpila
kroz drag pogled tvoj sunčani!

Svrni, Dzorko, svijetle dzore
neka ljepos tva ljubljena
oštrom harbom vidjet more
tvoga verna probodena.

Kad za slugu tvoja dika
mene uzet ne ganu se,
što me za psa daj stražnika
tvomu stadu ti ne uze?

Vuku iz usta ja ureda
tve ovčice drpio bih
i bez straha ja medvjeda
na boj vrli pozivo bih.

Znaš kolikrat bih obrana
u pogubah tebi mnogijeh
naprašitijeh od silvana
i satira vitorozijeh.

Znaš kada te punu straha
zagusiše i odniješe
čim mlačaše mlade orahe
i kidaše sama kriješe?

Ne zaštedjeh moju snagu,
ni života, vajmeh meni,
za oteti moju dragu
da te gusa ne zaplijeni.

Mene dvori vila svaka,
nu se sama taka prosi
divja vila za Gorštaka
trkom slična divjoj kozi.

Velika sam ja plemena,
slavni svi su moji bili,
od koljena do koljena
grabili su i gusili.

Nije ovčara ni pastira
koji od mene veće ima
mlijeka, masla, mlada sira,
ili je ljeto, ili je zima.

Bez pristanka na pameti
sama ljepos tva meni je,
ili sunce prži ljeti,
ili vihar zimi vije.

Nije drugoga goranina
ki nada mnom zdrži veće
meda, žita, voća i vina,
múke, stoke i odjeće.

Lovac znojan sjencu ište,
orač pušta vole trudne,
pastir svraća na plandište
svoje stado u poludne;

Tisuću mi ovčica je
ke livadom pasu trave,
sto mi vola orača je
i sto mi su steone krave.

jaoh, trud svaki svrhu ima,
za umorom pokoj slidi,
samo trudim ljuvenima
nadalek se pokoj vidi.

Danu što mi toj pomaga
kad sred nijedne zdržiš scjene
svakolika moja blaga
i s svijem mojijem blagom mene?

Ove trude, muke i jade,
s kih moj život trudan gine,
prireće mi još nekade
crna čavka s vrh česvine.

A i nijesam ni grub tako
kô me ljepos tva spovijeda,
neg što, kad se rvuć jako,
bih izgrđen od medvjeda.

Nu, Gorštaće, kuda zađe
s mahnitome tvojom svijesti!
Teško ti te zlo sad nađe,
razberi se i osvijesti!

Nu nije u meni veće rane
negli ona ku uzroči
jasnos zrake od sunčane
od veselijeh tvojijeh oči.

Loza tebi neobrezana
visi o brijestu zapuštena,
njiva svaka poharana,
múka i stoka sva satrena.

Sve obidoh vilenike
s vilenicam po sve strane
da oni dadu meni like
za boleće moje rane.

Vukovi ti na svû volju
tvoje stado sve najdraže
plašu, stižu, biju i kolju,
er mu nije tvoje straže.

Ali meni svi rekoše:
ni u travi ni u riječi
lijek se tebi nač ne može,
ko te rani da te i liječi.

Staje ti su prokopane,
prokopana sva ulišta;
gola, bosa i bez hrane
ljubav će te svrc na ništa.

Sved mi u srcu rana jesi,
i sved bolim tvôm nemoći,
ili u dne kriješte krijesi,
ili šturci šturre u noći.

Bolje se je iz po puta
opet natrag povratiti
prije neg te smrt priljuta
bude i ljubav u grob zbiti.

Dipli moje, koje biste
drage meni u ljuvezni,
er me skladno sadružiste
vazda spijevat slatke pjesni,

puste ovdi ostanite,
kad nesrećne jeste bile
za pridobit kamenite
prsi lijepe Dzorke vile.

Pače o hrastu obisnute,
da vas lasno svak zamiri,
često od vjetra vi nadute
čin'te da u vas vjetar sviri.

[81]
GOSPODIN DŽIVO SARA
BUNIĆA PJESNIKU⁶

Arijadna⁷ ostavljena
tako lijepo mlada cvili
da diklica uciviljena
Baka k sebi doć usili,

ki ne samo nju prigrlji,
ma za slavu nje podpunu
dâ joj u dar neumrli
usred neba zvijezda krunu.

Čestiti se vijenac sviće
od neumrle lovorike,
ki se slavno zeleniće
vrh čela ti po sve vike;

er njoj zapad krunu krije,
a tvoj lovor, kako sada,
zelen je uvik: njemu nije
smrti, zime ni zapada.

Sad pravo je u tve pjesni,
ti ki vele ljepše skladaš,
neg ista ona nje boljezni,
ljepšoj kruni da se nadaš.

---

⁶ Pjesma je pohvalnica Gundulićevoj melodrami *Arijadna* te je zajedno s njom i tiskana.

⁷ *Arijadna* - kći kretskoga kralja Minosa, koja je uz pomoć klupka konca spasila junaka Tezeja iz labirinta čudovišta Minotaura; Tezejevu i Arijadninu namjeru da se ožene osujetio je bog Dioniz (Bakho) jer se on sam želio oženiti Arijadnom. Arijadna je s Dionizom živjela u nesretnom braku, tugujući za Tezejem. Nad njezinom se nesrećom i patnjom sažalila božica Artemida i usmrtila je strijelom. Bogovi su je prenijeli na nebo i odredili joj mjesto blizu zvijezda Zmije (*da joj u dar neumrli / usred neba zvijezda krunu*).

NADGROBNICE

[82]
I
U SMRT KAPETANA
MATIJE MARTINI

Evo ovdi smrt dotjera
hrabrenoga vojevodu
kijem krstjanska naša vjera
slavu ima i slobodu.

On zatočnik pravi, istini,
bojujući za nje obrane
u ugarskoj pokrajini,
mnoge primi na se rane.

Mnogo Turak kopjem ubi
i obrani grada vele,
poluvjerstvo on pogubi
i razbi im vojske cijele.

Svjedoče mu po svem svijeti
glasovito smijen'je i snagu,
poluvjercim stijegi oteti
kad pomože uzet Pragu.

On česara služi prije,
paka u grad dođe odi
tere žive i umrije
verno dvoreć svoj gospodi.

Malo mjesto put mu skriva,
a tijesan mu je vas svijet slavi;
duh mu s Višnjijem gori uživa,
a glas uvijek s nam boravi.

[83]
II
U SMRT GOSPOĐE
SLAVE RUSKI

Kon tekuća bistra vira
kliče glasit svê boljezni
u ovake gorke pjesni
najtužniji od pastira:

nenavidno htje sharati,
jaoh, ovako sasma rano
kitno cvijetje izabrano
ke se vidje tuj cvjetati?

"Čemu meni ucviljenu,
jaoh, sto oči nije dato,
kroz sto oči, moje zlato,
da te cvilim izgubljenju?

O razbludna dušo moja,
da li je voće tve zamerno
sad ubrano tač čemerno
u nezrela doba tvoja?

Čemu li se oči moje
ne satvore u dvije rijeke,
neka suzim sve mê vijeke
cjeća tebe, mâ gospoje?

Da li je sunce tve ljeposti
pomrčalo i stamnilo
tač neredno i nemilo
u istoku od mladosti?

O pokoju moj veseli,
duše moje drag životu,
ko tač prijeko tvu ljepotu
[s] slugom vernom sad razdijeli?

Da li, prije nego ljeto
dođe od tvojijeh slavnijeh dana,
naišla je zima nenadana
prem u isto primaljeto?

Ah, prikazni od naravi,
kleta smrti i nemila,
da li utruni tvoja sila
cvijet najljepši od ljubavi?

Ruže cvijete prirumeni,
ki si ures svoj livadi,
ah, molim te, sad opadi
i pohudi i poveni,

Ali bržek ti proljetje
pogledajuć u nje licu,
lijer poljepši i ružicu
negoli je tvoje cvijetje,

pokli ruže one mile
ke su u ustijeh mê razblude,
jaoh, bez reda jesu osude
ko snijeg bijeli probljedile.

I vi rajske svijetle zvezde,
ke čim nebom prohodite
sveđ tanačce izvodite
cjeća vaše dike i gizde,

pust'te tance tej ljuvene
pokli svjetlje one oči
od Danice od istoči
sad su smrtno potamnjene.

I ti, slavju, dragi i mili,
razgovoru svijeh livada,
biglisan'ja ustav' sada
pute, i ti sa mnom cvili,

pokli huda i nemila
smrt je sada, za zlo moje,
slavu moju, ime tvoje
bez milosti porazila.

A pastijeri vi od gora,
ki cječ vaše dosle slave
ponosiste vrhu glave
vijence slavna od lovora,

sad ih veće povrzite,
ter biljega cječ tužnoga
od čempresa umrloga
vam ugodne vijence vi'te.

Ah, životu segaj svijeta,
koli je lasno izgubiti
u čas jedan što dobiti
ne može se u sto ljeta!

[84]
III
U SMRT GOSPOĐE
PAULE DUNKA FAČENDE

Sve stvari umrle podloži Bog smrti,
nu ke su neumrle, nije joj moć strti.
Neumrla ljepota u tebi bila je,
vječnoga života tim uvik ostaje.
Er život smrt tebi nije mogla oteti,
živa si na nebi za uvijek ne umrijeti.

[85]
IV
ISTOJ

Velika milos bi i čudo nad svima
da sunce od nebi na svijetu stan ima;
nu nije čudo toj, naredbom odzgora,
da sunce istok svoj na nebu otvora.
Ljepoto čestita, za raja izbrana,
ako sunce od svita bila si zazvana,
a moćna činit ni vlas smrti nemile
da sunce potamni neumrlo š nje sile.
Rajskoga uresa ne gubiš, ti ne mreš,
nu, sunce s nebesa, na nebo tvoje greš.

[86]
V
ISTOJ

U ovemu životu ko hoće poznati
umrlu ljepotu, na me oči obrati.
Pogleda' na mene, pogleda' s milosti
tere viđ' satrene sve moje ljeposti.
Gdje prije biješe zrak veselijeh od oči,
eto je sada mrak koji smrt uzroči;
gdje zene ružica i cvijetje primilo,
samo osta sred lica sad smrtno bljedilo.
Gledajte, ljuveni, i nauk vaš biće:
evo grob studeni mû mlados pokriće.
I biću skoro ja prah, zemlja, pepeo,
a duša vik Božija ki je je uzeo.

[87]
VI
ISTOJ U SMRT

Čim slavna Venere, božica od ljubavi,
ljeposti bez mjere u Paulu postavi,
procijeni na svijeti da nije prilično
ljepos nje da svijeti, neg gori gdi je vječno
vesel'je u rajju, gdi je stan blaženi,
i umrli gdi imaju njih pokoj žuđeni.
Cječ toga ovi svit višnji Bog zgar s nebi
čini joj ostavit, a gori doć k sebi;
neka š njim pribivat bude ona u vike
i rajske uživat ljeposti i dike.
Gdi je mir žuđeni i svako vesel'je,
duh će nje blaženi imati sve želje.

[88]

VII

**U PRINESEN'JE TIJELA
GOSPOĐE MARIJE FRANA
LUKAREVIĆA**

Sveti vez ljubavi združi ih skladno oba,
nu ih smrt rastavi mlađahna u doba.
Draga se prije dijeli od svoga dragoga,
nebu duh udijeli, zemlji put i svoga.
Kô je verni vidio da mu ona uteče,
nje je put pustio od sebe daleče.
Želi nač bolji dil ki je veće od cijene,
dušu svê drage vil, svê drage ljubljene.
Hotje nju slijediti, nu ni smrt ne može
razdijelit koga ti sjedini, moj Bože.
Er tvoja vlas mila da im sad da združe
grob isti dva tila, nebo isto dvije duše.

[89]
VIII
NADGROBJE GOSPODINU
STIJEPU GIORGI

Na milos Orfeo svojijem skladnijem pjesnima
vas pakô priveo s nakaznim strašnima.
On smion tu pođe, hude pun bolesti,
ljepos svê gospođe da bude izvesti.
Smjenstvo tve veće bi er sinka miloga
pođe uzet na nebi iz krama rajskoga.
Bi ljubav jedina svaki od vas kom ljubi,
nu većma ti sina negli vernu on ljubi,
er bez nje se on vrati na ovi svijeta kraj,
ti š njim htje ostati, obje vas združi raj.
Ali, jaoh, poginu u Gradu nam moguća
u ocu i sinu Jaković sva kuća;
poginu s nesreće, nu u vječnoj spomeni
tvoji znani živjeće lovoru zeleni.

PJESNI DUHOVNE

[90] RAZMIŠLJAN'JE VRHU SMRTI

Vrhu kola od požude
lijepi vodac vodi mene
proz klisure i proz stijene
da privratit mnome bude.

Kola konja dva potežu,
oba bijesna, oba vrla,
okom plaha, tijekom hrla,
uzdami se vik ne stežu.

Jedan srdit i pun bijesa
munju ima u pogledu,
nozdre šira i u jedu
rži, pjeni, glavu stresa.

Drugi srne bez razloga
i ono želi samo i žudi
na što svâ ga želja nudi
provodiča bez inoga.

Svezan razlog nazad hodi,
a pod nogam stoji satrena
svijeh hotjen'je i spomena,
samovolja ter gospodi.

Malo dana još vidi se
u ke se je vratit moći,
vjekuvječne pak su noći;
ko u nje omrkne, ne vrati se.

Svemogući višnji Bože,
slobodi me tva dobrota
dokli je puta od života,
er nitko ini toj ne može.

Kola skrši zle ljubavi,
tvojom uzdom konje sveži,
odriješ' razlog, srce užeži
tvom ljubavi, Bože pravi.

[91] VRHU SMRTI

Budi nam spomena: ljudcka su godišta
vihar, plam i sjena, san, magla i ništa.
Vihar se zameće sred ljetne tišine,
svijem svijetom uzkreće, nu dočas pak mine.
Plam slame uzgori, k nebesim uzlazi,
nu brzo dogori i sam se ugasi.
Sjena nas sveđ slidi, nu kad smo u tmini
tere se ne vidi, i sjene s nami nî.
San ludu uzkaže da ima što žudi,
nu pozna da laže kad se lud probudi.
Magla sve pokrije o dzori, danu pak
sva se opet sakrije kad sine sunčan zrak.
Ništa je sve brime, za danom noć hodi,
za ljetim zle zime, svaka stvar prohodi.
Budi nam spomena: ljudcka su godišta
vihar, plam i sjena, san, magla i ništa.

[92] VRHU SVETOGA KRIŽA

Za Marijom mož se rijeti
druga majka obljubljena
Jezusova, Križu sveti,
koga držiš zagrljena.

Zasve er blagom da milosti
ona tebe sad prihodi,
er ti odiraš bez milosti
tijelo koje ona rodi.

U krilu ga je sveđ vrućila,
ti ga lediš sred sjevera,
mlijekom ga ona jes dojila,
ti mu davaš sad čemera.

U kolijevci njega zavi,
milostiva, platnom bijelijem,
ti mu pribi bez ljubavi
ruke i noge čavlim oštrijem.

Nu za sve to ti si veći
er ga ona umrloga
rodi na svijet, ti moreći
neumrloga činiš Boga.

[93] VRHU GRIJEHA

Sve živine Stvorac stvori
da gledaju zemlji nica,
samo obrati k nebu gori
ljudcki obraz, ljudcka lica.

Kako da htje time riti
da ova zemlja jes za zvijeri,
za čovjeka raj čestiti
na koji ga on zavjeri.

I cječ toga bez razloga
zvjeren'je je sve stvorio,
a čovjeka prem samoga
razborom je nadario.

Neka poznat može njega
za sam biljeg od svijeh želja
i da slaviti vik bude ga
za svojega stvoritelja.

Nu mahnitost ka gleda se
da zli čovjek k nebu neće,
neg strmoglav obara se
i silom se k paklu neće;

i čim gleda sve što godi
višnji Stvorac ikad stvori
da njegovu htjen'ju ugoditi
i njegovoj želji dvori,

sam odmetnik on oholi
suproč Bogu mač podira
i pruža se da mu odoli
i s nebesa da ga istira.

O nesvijesti neizrečena
neharnoga od grešnika,
prem dostojna za plamena
pakljenoga dovika vika.

[94] VRHU LAKOMOSTI

O umrli tašti ljudi,
za česa se lakomite
u toj hlepnji i požudi
veće blaga da skupite?

Znajte, znajte da najdraže
vaše stoke i pohrane
neće biti skoro vaše,
neg za vami ko nastane.

Golijeh vas je porodila
iz utrobe vaša mati,
golijeh će vas zemlja i gnjila,
stara majka ukopati.

Po smrti se indje brodi,
druzijem morim, na ine kraje,
gdi ovi pjenez ne prohodi,
gdi se zlato ne poznaje.

Blago umrlo ne ištite
koje plijesan tre i stara
i iman'je ne želite
crv i rđa koje hara.

Božja ruka zgara s nebi,
ka red svemu stvoru daje,
o čovječe, još i tebi
sve potrebe dat moćna je.

Od Božjega providen'ja
zvijeri je svakoj dana hrana,
Bog da način od življen'ja
bijelijem ptićim crna vrana.

I sumnjite da ostavi
slugu verna ki svê ufan'je
s temeljitom vjerom stavi
samo u Božje smilovan'je?

Ne, ne, ne, ne, nad zvijezdami
blaga mu se mnoga hrane:
zlato, biser, dragi kami,
ljepši istočne neg je strane.

Zato blago ostavite,
ke je uzrok od svijeh zloba,
neg za ono prionite
koje prati priko groba.

[95]

Kuda srneš, dušo moja?
Da li jedan obraz lijepi
sva viđen'ja bistra tvoja
i zablješti i zaslijepi?

Od sna duga osvijesti se,
neka oči tvoje vide
da put kojijem uputi se
njim se uprav k paklu ide.

Sve zamerne tej ljeposti
čijem se tvoja vila resi
malahan su zrak svjetlosti
od Višnjega zgar s nebesi.

On ki suncu svjetlos dô je,
jasnos dzori i danici,
od ljepote poda svoje
jednu iskru tvoj diklici.

Da, nje videć svijetle oči,
poznaš da su ljepši gori
sunce i dzora od istoči
i još ljepši ko ih stvori.

Ustegni uzdu plahijeh želja,
ne daj vlasti zlomu htjen'ju,
ne ostavi Stvoritelja
čim se klanjaš ti stvoren'ju!

Tužna dušo, ne pogini
kako ljepir na plam svijeće,
nu promisli život ini
da po smrti nam osviće.

Pusti umrlu tuj ljepotu,
vjekuvječnu a zagri,
u umrlom ter životu
išti život neumrli.

[96] NA MRTVI DAN

Lijepo vile i ljuvene,
skladna družbo izabrana,
lijepo ti ste urešene
danas na dan Mrtva dana.

Nu, mladahne, promislite
da one lijepo rajske vile
za njih danas vi molite
i one su take bile.

Svaka od njih tako oholi,
svaka vodi vijek veseo,
danu smrt im svijem odoli
i obrati ih u pepeo.

Cvjetice je povenulo
ke im usti resijaše,
a sunce je pomrknulo
sred pogleda ke im sijaše.

Studen kami njih sad krije,
crna zemlja njih naprave
kako brijeme pridobije
ljepos i sve svijeta slave.

[97]
**ŽIVOT SLIKOVAN PLAVI U
VALIMA MORSKIJEM**

Slaba plav od moga života, Bože moj,
sred mora strašnoga, u noći primrkloj,
brodi se sred zime sinjome pučinom
najgore u brime s oblačnom godinom,
u sili vjetara, s gorami od vala,
bez brzijeh jedara i dobrijeh vesala;
put neba je uzmeće val morski i more
zdržat je er neće, aliti ne more;
drugi je val obori k pakljenom ponoru
i grob joj otvori more istom u moru.
Kô da se sahrani, kô da ne pogine
ako ju ne brani s nebeske visine?
Ti vjetre ukroti, tihoću učini
po tvojoj dobroti, Bože moj jedini!

[98] BOG JE PRAVA ISTINA

O nesvjesne i mahnite
ljudcke svijesti sasma u sebi,
ke znat i umjet sve scijenite
što je pod nebom i na nebi,

opaka ti je vaša vjera
kom se razum vaš ponosi,
kriva ti je vaša mjera
a nepravi svi razlozi!

Vi držite temeljito
da nije čuda na sem svijeti
koje može bit skrovito
vašem znan'ju i pameti.

A ne znate, slabe i trudne,
da ste većma negli oči
noćne ptice u poludne
suproč suncu od istoči.

I da raznat što je istina
po ćućen'ju laživomu
nije dano, neg s visina
objavljena kad je komu.

Prava istina zgar dohodi,
pravo je dobro pri Višnjemu,
inuda se ne nahodi
pravi razum neg pri njemu.

Za česa ti je, svijesti ohola,
gledat zvijezde s polunoći
i nebeska pazit kola
za gonetat što ima doći

kada ne znaš nad zvijezdami
da je Stvoritelj mnoge vlasti,

a da ti je pod nogami
jama vječne od propasti?

Za česa li je iskat tebi
uzrok svemu kad ti nije
poznat Višnji zgara s nebi
svijeh uzroka uzrok ki je?

Čemu ti je kripas znati
u kamen'ju, riječi i travi
kad ne umiješ izvidati
tvoju dušu zle nezdravi?

Umjetonstvo čemu t' li će
mjere od zemlje i nebesa
kad ti grobu dosta biće
četrlakta za telesa?

Ah, čijem se oholite,
ljudcka znan'ja i mudrosti?
Ime uprav dostojite
prid Višnjime od ludosti!

Viđ'te kô ste zablještene,
slijepe, slabe i nejake
ako nijeste prosvijetljene
od nebeske zgara zrake!

Spoznajte se kô zahodi
od pravoga svaka druma
ka s razlogom samo hodi
umrloga od razuma.

A da znan'je pravo izvira
više kraja svijeh od svita,
gdi vid ljudcki ne dopira
i gdi razbor ne dohita

[99] OD PRAVOGA STRAVLJENE DUŠE PUTA

Višnji pastijer tankijem prutom
kroti ovčicu duše moje
i vodi je pravijem putom
od prisvete volje svoje.

Dođi, dođi na tvoj dio
obilnosti ke t' namijeni
i ke ti je pripravio
od vijek vijeka tvoj ljubljani.

Ona pušta drume prave
i od milosti slatke paše,
a od grijeha gorke trave
pase piće za najdraže.

Višnji Bože vjekoviti,
čemu želju tuj goruću
imaš samo za shraniti
ovu dušu pobjeguću?

Ravnijem poljem on je vodi,
na hridi se ona obrće;
on je zgoni k bistroj vodi,
k mutnoj lokvi ona svrće.

Čijem je bila odlučena,
zašto li je ti odredi
da kajan'jem sahranjena
bude kad te još uvrijedi?

Na mirne je staje nudi,
ona tijekom bježi hrlo
da zajazi glad prihudi
i pakljenom vuku grlo.

Ne išti, slaba moja svijesti,
toj otajstvo veliko je,
i, ako se nećeš smesti,
reci: ovako Bog htio je.

O ovčice sasma prika,
kuda si se odpravila?
Čuj glas ki te zove i vika
od pastijera tvoga mila.

[100] BOJ ŽIVOTA LJUDSKOGA

Ko godi je prvi bio
ki iznađe slikovati
ljudcki život bojnoj rati,
vele znô je i umio.

U životu perja prše
i stjegovi tašte časti,
bubnji buče oholasti,
nu sve to smrt u grob svrže.

U boju je množ privara
i zaprijecka i zasjeda,
a svak pozna i svak gleda
kako ovi život vara.

Od razmirja krvavoga
kada i koja svrha biće,
a tko kada doživieće,
nitko ne zna izvan Boga.

Čas pokoja nije ni mira,
svedž je u boju odor hudi:
kad se rađa, čovjek trudi,
kada žive, kad umira.

Vojevan'ju i zavadi
opće često nasliditi,
za umrle poraziti,
kuge udesne i zli gladi.

Množ viteza i množ sluga
boj neskladni često gubi,
a dug život naš pogubi
oca, sina, kuma i druga.

A naš život često družu
i š njim zajedno opće doći
zlobe, grijesi i nemoći
i od tijela i od duše.

Od vojske se vojska straši
i u svako preda doba,
a svijet i put i hudoba
neprijateljji svedž su naši.

Tijem je istina da se bije
ko god žive na sem svijeti,
er vojevat i živjeti
nije stvari priličnije.

U bjen'ju se sprva čuje
bubanj, trublja, svijetli sve se,
stijeg i perje prostire se,
nu sve s krvim pak svršuje.

[101] SVEMOGUJSTVO BOŽJE

Svemogući višnji Bože,
tko je, da ima sto jezika,
da ispuno izrijet može
Tva otajstva do vik vika?

Svu neizmjernos da je zbio
djevičanske sred utrobe
i da je sebe podnizio
za uzvisit svoje robe?

Nije znan'ja, nije svijesti,
nije razuma ni pameti
ka se neće ončas smesti
hteći Tebe razumjeti.

Da ga je Djeva porodila,
ku on stvori, i da nije
djevstva svoga izgubila,
neg bi djeva kako i prije?

Prije stvoren'ja zemlje i nebi
u početak da si bio,
i da uzdrža sebe u sebi,
tko bi ovo dohitio?

Ter ko u vječnom porođen'ju
bez majke ga otac rodi,
bremenitom u rođen'ju
bez oca ga majka plodi.

Da pri Tebi riječ bila je
Sin i razum moći Tvoje,
Duh-dobrota s vami da je
sve jedan Bog u ovo troje?

Da on grijeh platit je
ki ima Božju svu dobrotu,
i na križu da umro je
po kom sva su u životu.

Da otac, sebe razumjeći,
rađa od sebe sina svoga,
da ishodi od njih treći,
svi tri hipa sobstva istoga?

Ter da je oni propet bio
s dva lupeža, jaoh, bez časti
ki, budući sva stvorio,
ne ima česa ni ukrasti.

Da Otac, i Sin, i Duh Sveti
svaki Bog je, svi Bog jedan,
vjekuvječni, nepočeti,
svrhe i mjere ne ima nijedan?

Čovječanstvo da je trpjelo,
a božanstvo paka da je
uskrsnulo svoje tijelo
mrtvo, a Boga živoga je.

Tko je taj ki se smije uspeti
vrhu zvijezda i nebesa,
da umije cijelo spovidjeti
ova otajstva i čudesa?

Ter on isti u svôj puti
ki uze naše sve nemoći
da bi moćan uskrsnuti
sebe istoga svojom moći.

Da Sin, kada dođe brime,
ne pusteći bitje od Boga,
uze narav, put i ime
od čovjeka umrloga?

Tko će smislit i izrijeti
što li ganu tebe Boga
ova činit i podnijeti
za čovjeka nehnoga?

Moja pjesni, ustavi se,
ne naprijeda, već pristani,
otajstima pokloni se,
pače zemlji nica pani!

Božja djela za mjeriti
svijes je umrla kratka mjera,
tim dovrši razložiti
veleć: Božji dar je - vjera.

[102] ZAZVAN'JE GREŠNIKA

O grešniče, ustavi se!
Kud strmoglav srneš tako?
Znaš da dobrijem raj hrani se,
a prokletijem i zlijem pako.

Nu ako ti sad jes milo
nebo i raj ostaviti
tere što se dogodilo
hoć na zemlji razmisliti,

Znaš da pravda Božija stiže,
nitko joj se ne ukrade,
brza, lakša, pozna odviše,
teška vrhu krivca pade.

općen potop kaže tebi,
kijem se straše svi narodi,
da sveđ pravda bi na nebi
ka svačiju moć nadhodi.

Pravdu Božiju svjedoče ti
nebeskoga kori dvora
kijeh uvijেকে htje proždrijeti
pakljenoga jaz ponora.

Sveto pismo naše vjere
izgleda ti množ donosi
kô oganj pali, zemlja ždere,
kuga i glad i boj kosi.

Ter anđeli satvoreni,
taka pravda bi vrh zlobe,
biše učas obraćeni
u najgrđe u hudobe.

Nu ako hoć ti tegotu
znat pravedne Božije ruke,
sidi mislim u životu
u pakljene doli muke,

Nu s pametim niže sidi
i u zemaljski raj stani se
neka oko tvoje vidi
da i tu pravda nahodi se.

neka daj ti tuj spovijedu
osuđeni kako gore,
er ja gubim već besjedu,
jezik naprijed moj ne more.

Gledaj stare roditelje
za neposluh, jaoh, prognane
iz vesel'ja u dresel'je
i u ove plačne strane.

Otvori oči od pameti,
ljudcko srce sasma opakom,
pravdu Božiju svjedoče ti
nebo i raj, zemlja i pako.

I ne samo taj grijeh prvi
njih osmrta i poboli,
vrh natražja svega i krvi
istočna se zloba proli.

[103]
POMRČAN'JE DANA I PAK
RASVANUĆE
NA 17 DEČEMBRA 1631.

Evo dan viđeni, vjerovat ko će moć,
strašiv se promijeni u mrklu crnu noć.
Nu sunce svjetlije s otara kad sinu,
bijeli dan donije, crna noć poginu.
Tvoja su čuda ova, Bože moj, tvom vlasti
ti svjetlos osnova, ti tmaste propasti.
Početak stvoren'ju stavi tva zapovijed
i starom smeten'ju tvoja riječ poda red.
Sva stvori tvoja moć, ruka su tvojijeh djela:
sunce, dan, mjesec, noć i dzora pribijela.

[104] MILOSRDJE BOŽJE

Zgradit vas svijet vrh ničesa,
zemlju cvijetjem nakititi,
nebo zvijezdama uresiti -
velika su toj čudesa.

Da sva laka gori vise,
teška strme, dat red moru,
mjeru i zakon svemu stvoru,
da sva o svom tegu vise -

djela su ovo od tve ruke,
i na oblas tvoju mnogu
lasna biše tebi Bogu,
ne bi t' u njih nijedne muke.

Ma bit rođen i umoren
za stvoren'je griješno svoje,
čudo od čuda drugo ovo je,
negli što bi svijet satvoren.

Nu još veće nahodi se
tve ljubavi čudno djelo
što ti poda tvoje tijelo
da njim čovjek ushrani se.

Ovo je djelo veće od scene,
a daleko mimohodi
što svijet stvori, što se rodi
i što umrije ti za mene.

Moj jeziče, već se ustavi,
samo u srcu i u duhu,
pokloneć se rajskom kruhu,
reci: ti si moj Bog pravi!

[105]

Jasnijeh zvijezda od nebesa
draga svjetlos nam ne siva
kad ih crni oblak skriva,
neg ostanu bez uresa.

More i voda zamućena
mučno svoje dno ukaže,
a cklo gnusno oku laže,
sve se proza nj vidi sjena.

Iskorijepi i obori
od vjetara plaha sila
hras žestoki i pun žila
ke mu izvratu k nebu gori.

Tim ko pravdu i istinu
razabrati pomno žudi,
svijeh obsjena pamet bljudi
ke opače na krivinu.

Strah odreni i ufan'je,
boles, rados ti najpreče
s čiste svijesti nadaleče
ako ć cijelo imat znan'je.

S ovijeh svijesti vid oslijepi,
s ovijeh razbor oblači se,
s ovijeh pamet zamuti se,
s ovijeh sud se izkorijepi.

[106] VRH SVETE PELENICE

O prisveta pelenice⁸,
koja primi milo i blago
Jezusovo tijelo nago
kad se rodi od Djevice!

Ali volak eto haje
svoga Boga da pogrije,
da djetecu zima nije,
u jasljih ga er poznaje.

Vrh nebesa ti bi tkana,
dostojna si pokli bila
sred tvojega vrućit krila
Božje čedo s rajskih strana.

A i Djeva, Majka draga,
usred prsi plodna krila
svoga sinka ljubka i mila
zgrlila je pomna i blaga.

Tere sama ti obkruži
koga obkružit (ah, čudesa!)
vijek ne mogu sva nebesa,
raj i pako komu služi.

Tere biješe skladna izmjena
za vrućiti put prisvetu
malahnomu tom djetetu:
majka, volak i pelena.

Sred oštrog platna tvoga
svoje pristol'je Višnji slimi,
tijem ti u slavno ruho primi
svemoguća slavna Boga.

Oni ga su zavrućili
i najdraže i najjače
da ne cvili, da ne plače,
sinak slatki, porod mili.

Nitko da se već ne boji
vidjet, ko prije, Boga ognjena,
evo je zavit sred pelena,
evo u njih povit stoji.

Moj jeziče, htjej pristati!
Slavu od svete pelenice
s njegovan'jem od Djevice
ti ne umiješ pripijevati.

Evo zebe, evo stine,
o peleno, prem priprosta,
momu Bogu nijesi dosta
da od zime zlo ne gine!

Anđeoskoga za jezika
ovaka se pjesan prosi,
ti visoko uzišo si,
smionos je tva velika.

---

⁸ *pelenica, prisveta* - pelena u koju je Bogorodica povila Isusa. Relikvija presvete pelenice čuva se u dubrovačkoj katedrali.

[107] MIHAJLU ARKANĐELU

Slavni Mihajle Arkanđele⁹,
prvi Božji dvoranine,
rajske slave privesele
plemeniti građanine!

Ti u nebeskom svijetlom dvoru,
di je kram Božji i pristolje,
paklu, zemlji, nebu goru
navješćivaš Božje volje.

Ti poklisar jesi od mira,
i kad ovi svijet pohodiš,
rat se i boj s svijeta otira,
ti mu srećni mir donosiš.

Ti viteškijem kopjem rinu,
o hrabreni vojevoda,
s neba djavla u dubinu,
a Višnjemu dobit poda.

Ti, ti slavu božanstvenu
trubljom glasiš i pripijevaš
i kadilu u zlačenu
tamjan goruć prikaživaš.

Ti iz usta zmaja ognjena
grabiš za broj rajskih kora
svaku dušu određena
za višnjega ka je zbora.

Ti od vijeća Trojstva Sveta
potajnik si verni i znani,
i naredba i odvjeta
izvršitelj izabrani.

Ti u plijenu i u boju,
i kad strašni sud uzbude,
brani i štiti dušu moju
da se shrani i sabljude.

---

⁹ *Mihajlo arkanđel* - sveti Mihovil, Mihael, arkanđeo, "vojskovođa vojske nebeske" vođa je i pobjednik u borbi protiv pobunjenih anđela; voditelj blaženih duša u raj, vagatelj duša na Posljednjem sudu. Branitelj je apokaliptične Žene i pobjednik sedmoglavog apokaliptičnog Zmaja. Ikonografski se na Zapadu prikazuje kao krilati anđeo, odjeven u tuniku, s plamenim mačem ili kopljem u ruci ili u vojničkoj opremi, u oklopu, kacigi, sa štitom i kopljem.

[108]
**DOMINE, NE IN FURORE
TUO ARGUAS ME¹⁰**

Nemoj, slatki Gospodine,
u gnjivu me tvom karati,
ni mē zloće i krivine
u rasrdžbi pedepsati.

S gnjiva se je zamutio
vid i oko plačno moje,
ter sam tužan ostario
s neprijateljim mojijem stoje.

Imaj milos vrhu mene
er sam tužan bolan dosti:
ozdravi me er smetene
sve su trudne moje kosti.

Svi od mene dijelite se
ki tvorite sagriješen'ja
er Bog uho svê prinese
na glas moga procviljen'ja.

I mâ duša zamućena
u sebi je sasma odveće,
nu moć tvoja božanstvena
dokli, dokli srdit se će?

Moj Gospodin pomno dosti
mû molitvu uslišio je,
moj Gospodin pun milosti
moju molbu primio je.

Obrani me, Bože istini,
jaoh, i otmi dušu moju,
spasena me ter učini
za neizmjernu milos tvoju.

Ah, smeli se i sramili
svi zlo meni koji žele,
vratili se i stidili
crljeneć se brzo vele.

Jer u smrti vječnoj nije
tko se od tebe spomenuće,
a u paklu duh koji je
ki spovijedat vlas tvoju će?

Ocu, Sinu, Duhu Svetu
slava, hvala, čas jednaka
u početku nepočetu
ko bi sad, sveđ i u vik paka.

Trudih s mojijem uzdasima,
po sve noći odar praću,
mojijem suzam, vaj, groznima
mû postelju oblijevaću.

---

¹⁰ Ova pjesma i dvije sljedeće prepjevi su psalama: 6; 130 (129); 51 (50).

[109]
**DE PROFUNDIS CLAMAVI
AD TE, DOMINE¹¹**

Iz ponora od dubine,
Gospodine, vapih tebi,
ti usliši, Gospodine,
moj glas tužni zgara s nebi.

Od jutarnje straže rane
do smrknute crne noći
u Boga će sve obrane
Izrael ufat i pomoći.

Ter neka bi razumile
milostive uši tvoje
plačne glase, jadne cvile
od snižene molbe moje.

Jere vazda polak Boga
milosrdje veliko je,
i pri njemu za sužnoga
odkupljen'je obilno je.

Ako budeš razgledati
na nepravde svekolike,
tko je taj ki se odrvati,
Gospodine, moć će u vike?

I njegova veličina
Izrael će odkupiti
od svijeh grijeha i krivina
da slobodan bude biti.

Jer spasen'ja pomoć moga
samo, Višnji, jes pri tebi,
i zakona cjeća tvoga
ja se uzdah, Bože s nebi.

Ocu, Sinu, Duhu Svetu
slava, hvala, čas jednaka,
u početku nepočetu
kô bi sad, sved, u vik paka.

Mâ se duša uzdržala
u riječ Božju er je istina,
moja se je duša uzdala
u blagoga Gospodina.

---

¹¹ Početak pogrebnog psalma: Iz dubine vapió sam k tebi, Gospode

[110] MISERERE MEI, DEUS

Smili mi se, Bože, smili
po velikoj tvoj milosti
i po mnoštvu, Bože mili,
smilovan'ja, Bože, prosti.

Odkloni obraz vedri i sveti
od krivine mê velike,
pače smrsi, pače smeti
zlobe moje svekolike.

I napuno operi me
od nepravde moje prike,
i od grijeha očisti me
cječ milosti tve velike.

Čisto srce i pravedno
stvor' mi, Bože moj ljubljani,
i duh pravi š njim ujedno
u utrobah ponov' meni.

Er ja poznam zloće moje,
bezakon'je i krivine,
prid očima sveđ mi stoje
moji grijesi, Gospodine.

Ne vrz' me ispid lica tvoga
tva moć, Bože, privelika,
i Duha mi Prisvetoga
nemoj uzet do vik vika.

Tebi samu, Bože, skrivih
i zlo učinih prid tobome,
nu mi prosti, ter ćeš krivih
opravdati riječi tvome.

Vrat' mi od zdravlja, Bože mili,
sve radosti mê žuđene,
i utvrdi i udili
poglavitijem duhom mene.

Evo ja bih još u zlobi
prije neg vidjeh dana bijela,
i u grijesijeh u utrobi
majka je mene mâ začela.

Naučiću put tvoj sveti
zle po njemu ki hodiće,
i grešnici i prokleti
k tebi se opet obratiće.

Evo ere po sva lita
ti istinu ljubio si,
otajna mi i skrovita
tve mudrosti ukazo si.

Harni Bože, slobodi me,
od spasen'ja moga, Bože,
da moj jezik po sve vrime
pravdu tvoju slaviti može.

Sipantom ćeš me okropiti
i čis biću, Gospodine,
umit me ćeš, bio ću iziti
nad snijegome od planine.

Otvorićeš usne moje
da ja budem govoriti,
i mê usni slave tvoje
pripijevaće po svem sviti.

Ćućen'ju ćeš momu dati
sva vesel'ja i radosti,
ter će rado uzigrati
ponižene moje kosti.

Jer kad bi ti drago bilo
da ti budem prikazati,
prikazo bih, ali milo
prikazan'ja neć primati.

Posvetilište obljubljeno
Bogu je duša ka grijeh cvili,
srce priklono i skrušeno
neć pogrdit, Bože mili.

Tim dobrostiv s nam se smiri
i Sionu već smili se
neka opeta s bijelijem miri
Jeruzalem sagradi se.

Tad ti od pravde posvetiće
svetilište i množ dara,
nedorasle tad junčiče
staviti će više otara.

Ocu, Sinu i Duhu Svetu
slava, hvala, čas jednaka
u početku nepočetu
ko bi, sad, sved, u vik paka.

[111]

Trojstvo, Djeva i dva Ivana¹²,
Dubrovniče, tebi su odi
vječna straža, slatka obrana;
ne ima' straha tvoj slobodi!

---

¹² Stihovi se najvjerojatnije odnose na četiri crkve, posvećene sv. Trojstvu, Gospi i dvije Sv. Ivanu, koje su se u II. polovici XVII. st. nalazile u Janjini na Pelješcu, gdje je Bunić - kao što tvrde književni povjesničari - pisao svoju liriku.

RJEČNIK

ali - ili
aliti - ili

bezakon'je - povreda
bio - bijel
bljusti (prez. *bljudem*) - čuvati, nadzirati
boliti se - kajati se
boljezan - bolest
brijeme - vrijeme
brime - vrijeme
bržek - valjda, vjerojatno, radije
bus - grm

captiti - cvjetati
captjeti - cvjetati
cijeniti - misliti, držati, smatrati
cječ(a) - zbog
cklo - staklo
ckniti - kasniti
crngarast - crnomanjast, tamnoputan
ctiti - cvjetati
ctjeti - cvjetati
cvil - plač, cviljenje

čelozob - pčelozob, ptica koja jede pčele
čemer - otrov
čemeran - otrovan
čemin - jasmin
čes - sudbina
česarica - carica
čim - budući da; kad
činiti - zapovjediti

ćudina - prijeka ćud

daj - bar
danu - ali, no

davoriti - pjevati junačke pjesme
daž(d) - kiša
dažditi - kišiti
dikla - djevojka
diklica - djevojčica
dipli - dvojnice (glazbeni instrument)
dobiti - pobijediti, nadmašiti
dobitnik - pobjednik
dočas - začas
dohititi - shvatiti
dokoli - dokle
domoriti - dojaditi, dodijati
doprhati - doletjeti
dosle - dosad
drača - trnje
drijevo - lađa
drnjakav - sitničav, dosadan, čangrizav
drobahan - droban, sitan
družiti - pratiti
dunuti - gasiti
dvoriti - služiti, ugađati
dzora - zora

er(e) - jer; da

ganuti - pokrenuti
gnjila - glina, zemlja
godina - vrijeme, vremenske prilike
godište - godina
gonetati - pogađati
gonetka - zagonetka
grabša - grabež, otimačina
grub - ružan
grubiti - naruživati
gusa - gusar, neprijatelj
gusiti - gusariti

harač (tur.) - danak, porez
harba (tur.) - kratko koplje, helebarda
hitati - hvatati
hitrina - vještina, lukavost
hraniti - čuvati
hrlo - brzo
hvoja - grana

indje - drugdje; drugamo
inuda, inudi - drugdje
ispuno - potpuno
istino - istinito
istoč - istok
ištom - tek
izdvora - izvana
izeti - uzeti
izgled - primjer, uzor
izkorijepiti - iskorijeniti, uništiti
izrijeti - izreći
izvan - osim
izvidati - izliječiti

jed - ljutina; otrov
jeda - kako, da; zar
jej - ćuk
jestojska - jelo, hrana

ka - koja
kami - kamen
karljiv - svadljiv
kladenac - studenac, zdenac
knjiga - pismo
kô - kao, kako; kad
koli - koliko
koljepčica - kolijevčica
kon - kod
kopniti - nestajati
korablja - lađa
korijepiti - korijeniti, iskorijeniti,
 iščupati
koštrava - korov
kram - hram, svetište
krijes - vrsta cvrčka
kriješa - trešnja
krivina - krivnja
kroz - zbog
kuf (tal.) - labud

lačan - gladan
las(t) - slast, lagodnost
lasno - lako
laziti - puzati
letušti - leteći, koji leti
lijer (grč.) - ljiljan
lijes - šuma
lir (grč.) - ljiljan
lito - godina

ljepir - leptir
ljepos(t) - ljepota
ljut - litica, stijena
ljuven - ljubavni
ljuvezan - ljubav

mâ - moja
mao - malen
meu - među, između
mir - zid
mito - plaća, nagrada
mješte - mjesto
mnokrat - mnogo puta, često
množ - mnoštvo
mraka - tama, mrak
múka - brašno

nadhoditi - nadilaziti, nadmašivati
nadvor - vani; van
nalip - otrov
naprašit - naprasiti, siloviti, nagao
naprava - ukras
neharan - nezahvalan
nemio - nemilosrdan, okrutan
nemoć - bolest
neredno - bez reda, neugodno, okrutno
nescjena - nečast, sramota
nezdrav (gen. *nezdravi*) - bolest
nozdra - nozdrva

obdražati - postati drag
obeseliti - razveseliti
obično - ugodno
objaćiti - ojačati
oblas - vlast
obljubiti - zavoljeti

obraniti - izraniti, pozlijediti
obrati - odabrati
obratiti - okrenuti
obršiti - zahvatiti vrh, zavladatai, ovladati
odar - krevet, ležaj
odhoditi - odlaziti
odi - ovdje
odiliti se - rasti se
odjesti se - odjenuti se
odmjena - zamjena
odor - plijen
ogled - primjer; ogledalo, zrcalo
ogrljaj - ogrlica
ohajati se - okaniti se
okoliti - ogrliti
ončas - odmah; onda
oni - oni; onaj
općina - družba
općiti - običavati
ošlji - magareći
otar - oltar, žrtvenik

paka - opet, nanovo
pedepsati - kažnjavati
peti (poju, pojem) - pjevati
pića - hrana
pitje - piće
pjenez - novac
plaho - silovito
plav - lađa
pobluditi - pomaziti
podhibnik - himbenik, pokvarenjak
podobati se - pristojati se
pohrana - ušteda
pojaviti - okrijepiti
pojem - v. *peti*
pokli - budući da
pokojiti se - smiriti se
pokonji - posljednji
polača - palača
poludne - podne
poluvjerstvo - krivovjerstvo, hereza, luteranstvo
pomiliti - pomilovati
posvetilište - žrtva
pot - znoj

potajnik - tajnik
potežiti se - pohrliti, požuriti, pospješiti
povrci - pobacati
pozor - pogled
požuditi - poželjeti
praviti - ispravljati
prem - upravo, baš
prihoditi - dolaziti
prikazan - utvara, strašilo
priličan - sličan, nalik
prilika - slika, pojava; kip
primaljetje - proljeće
pripaša - paša
pripeti - staviti
prireći - proreći
prisihati (prisišu) - presahnjivati, sahnuti, venuti
pristati - prestati
prići - doći
privrći - promijeniti
prižeti - pomusti
prliti - pržiti
proz - kroz
prozorje - praskozorje
pučina (danja) - sredina dana
put - put; tijelo; koža, put

ranjati - ranjavati
rasrčiti - rasrditi
razbluda - raskoš, uživanje
razlog - razum
razmirje - nemir, uznemirenost
razok - nepravilan
rijeti - reći
riti - reći
rusa (tal.) - ruža

sabljuditi - sačuvati
sadružiti - spojiti
sahraniti se - spasiti se
saj - ovaj
satvoriti se - pretvoriti se
savrućiti - ugrijati
scijeniti - misliti, smatrati, držati
scjena - cijena, vrijednost
segaj - ovoga
sharati - uništiti; potrošiti

silvan (lat.) - šumski duh
sipant (lat.) - izop, mirisna biljka
sivati - sijevati
skončan'je - kraj
slavic - slavuj
slavja (gen. *slavje*) - slava
slikovati - nalikovati
slimiti - skinuti; spustiti
slovem - v. *sluti*
sluti (*slovu, slovem*) - sloviti
smagnuti - pržiti, sažizati
smeća - smutnja, nered
smjenstvo - smjelost, hrabrost
sniženo - ponizno
sobstvo - osoba
spjevalac (vok. *spjevoče*), spjevalac,
 pjesnik, pjevač
srđan - ljut, rasrđen
stasan - visok
stavan - stalan, postojan, čvrst
stinuti - hladnjeti; gasiti se
stirati - satirati, uništavati
stoka - stečevina
stratiti - izgubiti, potrošiti
straviti - zatraviti, očarati
stražnik - stražar, čuvar
stril - strijela
striliti - strijeljati
stupaj - korak
sužan - zaslužjen
svâ - njegova
sveđ - neprekidno, stalno
sveđer - neprekidno, stalno
svevolja - svojevolja, samovolja
svijem - sasvim, potpuno
svim - sasvim, potpuno
sviročica - sviraljčica
sviroka - sviraljka
svjet - savjet,
svjetnik - savjetnik
svoj - njegov; njezin

š - s; zbog
šip - šiljak, oštrica

tač - tako
tanac - ples

tanačac - ples
teg - težački rad
tegota - težina
templo (lat.) - hram
ter - te
težiti - obrađivati zemlju
ti - ti; taj
tja - tamo
toj - to
toli - toliko
tot - onda
trag - pleme, narod
tratiti - trošiti
trijebi - treba
trijes - grom
trkač - tulac (za strelice)
troskot - divlja trava, korov
tući se - lutati, potucati se
tuj - tu

ubjeći - pobjeći
udjeljati - izdupsti
uharačiti - staviti pod harač
ukazati - pokazati
ulište - košnica
uljudan - drag
umiljen - ponizan
umjetonstvo - poznavanje
umrli - smrtan
ureda - odmah
usiliti - prisiliti
ustarati se - ostarjeti
uzdar - dar koji se daje kao uzvrat na
 dobiven dar
uzdivjačiti - načiniti divljakom; postati
 divljak
uzeti - htjeti
uziskati (*uzištem*) - zaiskati, zatražiti

vaj - jad
vâs - sav
ve - li, ded, daj, baš; riječca za isticanje
veće - više
veriga - ogrlica; lanac
vik - ikad; uz negaciju: nikad
vil - vila, djevojka
vir - izvor

vjetric - vjetar
vlas - vlast
vodac - vodič
vrh(u) - iznad, ponad; o
vrijed - ozljeda
vrl(i) - zao, opak
vrlina - zloća, okrutnost
vručiti - grijati
vuhovan - varljiv, prijevaran

z - s
zabiti - zaboraviti
začinka - pjesma
začinjati - pjevati
zaći - zalutati, sići s puta
zadaždjeti - poškopiti
zagusiti - početi otimati, grabiti (kao gusar)
zahod - silaženje s puta
zahoditi - skretati, silaziti s puta, lutati
zamani - uzalud
zameran - označen
zamiriti - zapaziti, vidjeti
zapjeti - zapjevati

zaproe - isprva
zasve - iako
zašto - jer
zatočnik - bornik, borac, junak, vitez
zatraviti - opčarati, opčiniti
zavijevati - zavijati
zažeti - zaklopiti, zatisnuti
zdržati - sadržati; uzdržavati
zenuti - pognati, prolistati
zgara - odozgo
zimni - zimski
zled - zlo
zlostar - staro čeljade, (zao) starac
znoj - vrućina, žega
zô - zao

želud - žir
živsti (živem) - živjeti
žuberiti - pjevati (o pticama)
žvalo - željezni dio uzde

ABECEDNI POPIS PJESAMA

Ah, da 'e meni na svijet dano _____	56
Ah, kada će brijeme priti _____	19
Ah, ne rekoh ja istinu _____	63
Ah, pridrago dobro moje _____	38
Ah, Rakle, ne bježi... _____	12
Ako hoć, gospoje, da budem živiti _____	14
Bijeloga čemina za drag dar ljuveni _____	59
Bio je vidjeti kada se raskrili _____	34
Blažen dan, hip i čas u ki me postavi _____	27
BOG JE PRAVA ISTINA _____	121
BOJ ŽIVOTA LJUDSKOGA _____	123
Čim gledam ja ružicu _____	35
Čim ljepir doleti na plamen od svijeće _____	18
DE PROFUNDIS CLAMAVI AD TE, DOMINE _____	133
DOMINE, NE IN FURORE TUO ARGUAS ME _____	132
Eto već, diklice, dzora je pribila _____	48
Gdje kraljestvo tve postavi _____	61
Glad mene mori sad, a ljubav zlo davi _____	16
Gledaj, Rakle, dobro moje _____	60
GORŠTAK _____	98
GOSPODIN DŽIVO SARA BUNIĆA PJESNIKU _____	101
Ili mi, gospoje, me srce povrati _____	10
I mogla si, moja mila _____	62
ISTOJ _____	107
ISTOJ _____	108
ISTOJ U SMRT _____	109

Izidi veće van, o dzoro pribila _____	71
Jasnijeh zvijezda od nebesa _____	129
Je li tko, gospoje, od leda na svijeti _____	23
Kad Ljubmir uteče od Rakle nemile _____	54
Kada, cvijete moj ljuveni _____	26
Kamenito je srce u tebi _____	82
KNJIGA _____	40
Komu hoćeš, mâ ljubice _____	58
Kuda srneš, dušo moja? _____	118
Lijepo vile i gizdave _____	64
Ljepahna ti ve mi si _____	37
LJUBDRAG I LJUBMIR _____	90
LJUBDRAG I RADMIO _____	87
Ljubljena gospoje, dosle sam cvilio _____	70
LJUVENO UŽIVAN'JE _____	20
Mâ mila Nevenka ustima od meda _____	66
MEDAN I RADAT _____	92
MIHAJLU ARKANĐELU _____	131
MILOSRDJE BOŽJE _____	128
Miljenko, iz krila moje vil sad bježi _____	67
MISERERE MEI, DEUS _____	134
Mlađahna Rakle mâ, ka ne zna ljubavi _____	50
Mlađahna vil moja sved mene prikara _____	53
Moj oganj ljuveni, kijem srce mê gori _____	28
NA MRTVI DAN _____	119
NADGROBJE GOSPODINU STIJEPU GIORGI _____	111
Neka družu hvale i slave _____	46
Nemoj, lijepa Rakle moja _____	13
Nemoj, nemoj, mâ Ljubice _____	47
Nemoj se čuditi, izbrani cvijete moj _____	9
Nepravo svjedoči ko veli da strile _____	76
OD PRAVOGA STRAVLJENE DUŠE PUTA _____	122
O dzore svijetle i mile _____	57
O gospoje svijeh gospoja _____	36
Omekšajte, suze moje _____	83
O ovčice, krotko stado _____	80
O prilijepo i primile _____	84
O snježane... _____	5
O snježane ruke bile _____	11

Ostaj s Bogom, dušo moja _____	49
O vesela mâ diklice _____	33
PJESNIK PJESNIMA _____	7
POČAŠNICA _____	81
Pokli, dušo mâ ljubljena _____	45
Pokli me ostavi, mlače nemili _____	55
POMRČAN'JE DANA I PAK RASVANUĆE NA 17 DEČEMBRA 1631. _____	127
Poraza od moga kriviću mû vilu _____	73
Prilijepa Elena, ka bi cvijet ljeposti _____	85
Prsi ima od leda vil moja gizdava _____	25
Rakle, eto sada ti zakle se da meni _____	31
Rakle lijepa i ljuvena _____	30
Razbludna mâ vila celiva i mili _____	65
RAZMIŠLJAN'JE VRHU SMRTI _____	113
S bolesti vil moja kôm bolim sad gine _____	79
Skladno ti te narav mila _____	8
Slatka dušo mom životu _____	69
Slatko dobro _____	29
Snijegu je s planine na gori visokoj _____	77
Srdače zlo boli razbludnu moju vil _____	78
Sveđ lakoma vila ova _____	51
SVEMOGUJSTVO BOŽJE _____	124
Što si, lijepa Rakle moja _____	22
Trojstvo, Djeva i dva Ivana _____	136
Tvrđa je vil moja tvrdoga mramora _____	68
Ubiraj, diklice, dočim je proljetje _____	17
U koj strani od nebesi _____	24
U PRINESEN'JE TIJELA GOSPOĐE MARIJE FRANA LUKAREVIĆA _____	110
U SMRT GOSPOĐE PAULE DUNKA FAČENDE _____	106
U SMRT GOSPOĐE SLAVE RUSKI _____	104
U SMRT KAPETANA MATIJE MARTINI _____	103
Usred poludna _____	32
U svakoj prilici slikuješ, gospoje _____	21
Uzazno si, slatki brače _____	43
Već ostajte sve gospoje _____	15
Viđ'te dara moje sreće _____	75

VRH SVETE PELENICE _____	130
VRHU GRIJEHA _____	116
VRHU LAKOMOSTI _____	117
VRHU SMRTI _____	114
VRHU SVETOGA KRIŽA _____	115
Za vernu mû službu plate mi kad ne bi _____	74
ZAGORKO I DIVJAK _____	95
ZAZVAN'JE GREŠNIKA _____	126
Zima 'e sve sledila, svakomu zima je _____	72
ŽIVOT SLIKOVAN PLAVI U VALIMA MORSKIJEM _____	120